

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
FILOZOFICKÁ FAKULTA
ÚSTAV ROMANISTIKY

DIPLOMOVÁ PRÁCE

**SPECIFIKA KOMUNIKACE NA ŠPANĚLSKÝCH SOCIÁLNÍCH
SÍTÍCH**

Vedoucí práce: doc. Mgr. Miroslava Aurová, Ph.D.

Autor práce: Bc. Zuzana Voničková

Studijní obor: Anglická a americká literatura – Španělský jazyk a literatura

Ročník: 2.

2018

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracovala samostatně, pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledky obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

České Budějovice 20. července 2018

.....

Poděkování:

Ráda bych touto cestou vyjádřila poděkování paní doc. Mgr. Miroslavě Aurové, Ph.D. za vedení mé diplomové práce. Jejích cenných rad, ochoty a rovněž pomoci se shromážděním vzorku komunikátů k analýze si velmi cením.

ANOTACE

Tato diplomová práce se zabývá specifiky komunikace na španělských sociálních sítích. V teoretické části jsou vymezeny klíčové pojmy, přičemž velká pozornost je zaměřena na předchozí studie zabývající se podobným tématem, rysy španělštiny na sociálních sítích a stylové faktory. Druhá část diplomové práce je praktická. Jejím cílem je prostřednictvím analýzy shromážděného materiálu ověřit, zda je možné jazykové jevy typické pro prostředí sociálních sítí vnímat jako projevy stylových faktorů, a nikoliv jako chyby či neznalost pisatelů.

KLÍČOVÁ SLOVA

Sociální síť; Španělština na sociálních sítích; Stylové faktory; Formálnost; Neformálnost

ABSTRACT

The presented master's thesis is concerned with the specifics of the Spanish language in the sphere of social networks. In the theoretical part, we define key concepts, while the attention is particularly aimed on previously published studies with similar topic, features of Spanish used on social networks and stylistic factors. The second part of the thesis is practical. In this part, we aim to prove that linguistic features typical for the sphere of social networks should not be perceived as mistakes or ignorance of the writers but rather as manifestations of stylistic factors.

KEY WORDS

Social network; Spanish on social networks; Stylistic factors; Formality; Informality

Obsah

Úvod	13
TEORETICKÁ ČÁST	15
1. Zkoumání sociálních sítí	15
1.2. Rešerše témat o jazyce na sociálních sítích	15
1.2.1. John Mayans i Planells – <i>Género confuso: género chat</i> (2000)	16
1.2.2. Anais Holgadová Lageová a Álvaro Recio Diego – <i>The influence of oral discourse in chat language from a normative perspective: Deviations from standard Spanish</i> (2014)	17
1.2.3. Francisco Manuel Rangel Pardo a Paolo Rosso – <i>El uso del lenguaje en los diferentes canales de Internet</i> (2013)	17
1.2.4. Isabel Álvarezová – <i>El ciberespañol: características del español usado en Internet</i> (2011)	19
1.2.5. Mikel Amigot - <i>¿Es el lenguaje de Internet un lenguaje específico?</i> (2007)	20
1.2.6. Světlá Čmejrková – <i>E-čeština</i> (2006)	21
1.2.7. Irena Fialová	22
2. Sociální sítě	24
2.1. Španělština na sociálních sítích	25
2.1.1. Rovina foneticko-ortografická	26
2.1.1.1. Elize	26
2.1.1.2. Epenteze	27
2.1.1.3. Nahrazování grafických znaků jinými	27
2.1.1.4. Interpunkce	28
2.1.1.5. Diakritika	28
2.1.1.6. Velká písmena	28
2.1.2. Rovina pragmatická	29
2.1.2.1. Neverbální komunikace	29
2.1.2.1.1. Emotikony	29
2.1.2.1.2. Citoslovce	29
2.1.3. Rovina lexikálně-sémantická	30
2.1.3.1. Výpůjčky z anglického jazyka	30
2.1.3.2. Neologismy	30

2.1.3.3.	Hovorová slova a vulgarismy	31
2.1.3.4.	Verba omnibus	31
2.1.4.	Rovina morfoložicko-syntaktická	31
2.1.4.1.	Laísmo, leísmo	31
2.1.4.2.	Opomíjení předložek	31
2.1.4.3.	Nesprávné tvary sloves	32
2.1.4.4.	Syntax	32
3.	Jazyk užívaný na internetu	33
3.1.	Oralizovaný psaný text	33
3.2.	Nahlížení na jazyk užívaný na internetu	33
3.3.	Stylotvorné faktory	34
3.3.1.	Objektivní stylotvorné faktory	34
3.3.1.1.	Základní funkce komunikátu	35
3.3.1.1.1.	Prostěsdělovací styl	35
3.3.1.1.2.	Odborný styl	36
3.3.1.1.3.	Žurnalistický styl	37
3.3.1.1.4.	Umělecký styl	38
3.3.1.1.5.	Administrativní styl	38
3.3.1.1.6.	Řečnický styl	39
3.3.1.2.	Užitá forma komunikátu – mluvenost a psanost	39
3.3.1.3.	Kód jazykové komunikace	40
3.3.1.4.	Ráz komunikátu	41
3.3.1.5.	Místo a čas komunikace	41
3.3.1.6.	Adresáti	42
3.3.1.7.	Míra spontánnosti a připravenosti komunikace	42
3.3.1.8.	Téma a jeho uchopení	43
3.3.2.	Subjektivní stylotvorné faktory	43
3.3.3.	Shrnutí objektivních stylotvorných faktorů	44
	PRAKTICKÁ ČÁST	47
4.	Metodologie	47
5.	Podkapitola I	49
5.1.	Komunikace na internetu	49
5.1.1.	Neformální komunikáty na internetu	49
5.1.1.1.	Chat	49

5.1.4.2.3. Téma	61
5.1.4.3. Rovina lexikálně-sémantická	61
5.1.4.3.1. Výpůjčky z anglického jazyka	61
5.1.4.3.2. Odborná slovní zásoba	61
5.1.4.3.3. Hovorová slova a vulgarismy	62
5.1.4.4. Rovina syntaktická	62
6. Podkapitola II	63
6.1. Specifikace účastníků	63
6.2. Účastník 1	63
6.2.1. Neformální internetové komunikáty	63
6.2.1.1. Rovina foneticko-ortografická	63
6.2.1.1.1. Elize, epenteze	63
6.2.1.1.2. Nahrazování grafických znaků jinými	64
6.2.1.1.3. Interpunkce	64
6.2.1.1.4. Diakritika	64
6.2.1.1.5. Velká písmena	64
6.2.1.2. Rovina pragmatická	65
6.2.1.2.1. Neverbální komunikace	65
6.2.1.2.2. Tykání	65
6.2.1.3. Rovina lexikálně-sémantická	65
6.2.1.3.1. Výpůjčky z anglického jazyka, hovorová slova a vulgarismy	65
6.2.1.4. Rovina syntaktická	65
6.2.2. Formální internetové komunikáty	66
6.2.2.1. Rovina foneticko-ortografická	66
6.2.2.1.1. Elize, epenteze, nahrazování grafických znaků jinými	66
6.2.2.1.2. Interpunkce	66
6.2.2.1.3. Diakritika	66
6.2.2.1.4. Velká písmena	66
6.2.2.2. Rovina pragmatická	67
6.2.2.2.1. Neverbální komunikace	67
6.2.2.2.2. Vykání	67
6.2.2.3. Rovina lexikálně-sémantická	67

6.2.2.3.1.	Výpůjčky z anglického jazyka, hovorová slova a vulgarismy	67
6.2.2.3.2.	Odborná slovní zásoba	67
6.2.2.4.	Rovina syntaktická	67
6.3.	Účastník 2	67
6.3.1.	Neformální internetové komunikáty	68
6.3.1.1.	Rovina foneticko-ortografická	68
6.3.1.1.1.	Elize, epenteze	68
6.3.1.1.2.	Nahrazování grafických znaků jinými	68
6.3.1.1.3.	Interpunkce	68
6.3.1.1.4.	Diakritika	69
6.3.1.1.5.	Velká písmena	69
6.3.1.2.	Rovina pragmatická	69
6.3.1.2.1.	Neverbální komunikace	69
6.3.1.2.2.	Tykání	69
6.3.1.3.	Rovina lexikálně-sémantická	70
6.3.1.3.1.	Výpůjčky z anglického jazyka, hovorová slova a vulgarismy	70
6.3.1.4.	Rovina syntaktická	70
6.3.2.	Formální internetové komunikáty	71
6.3.2.1.	Rovina foneticko-ortografická	71
6.3.2.1.1.	Elize, epenteze, nahrazování grafických znaků jinými	71
6.3.2.1.2.	Interpunkce	71
6.3.2.1.3.	Diakritika	71
6.3.2.1.4.	Velká písmena	71
6.3.2.2.	Rovina pragmatická	71
6.3.2.2.1.	Neverbální komunikace	71
6.3.2.2.2.	Vykání	71
6.3.2.3.	Rovina lexikálně-sémantická	72
6.3.2.3.1.	Výpůjčky z anglického jazyka, hovorová slova a vulgarismy	72
6.3.2.3.2.	Odborná slovní zásoba	72
6.3.2.4.	Rovina syntaktická	72

6.5.1.1.2. Nahrazování grafických znaků jinými	77
6.5.1.1.3. Interpunkce	77
6.5.1.1.4. Diakritika	78
6.5.1.1.5. Velká písmena	78
6.5.1.2. Rovina pragmatická	78
6.5.1.2.1. Neverbální komunikace	78
6.5.1.2.2. Tykání	78
6.5.1.3. Rovina lexikálně-sémantická	78
6.5.1.3.1. Výpůjčky z anglického jazyka, hovorová slova a vulgarismy	78
6.5.1.4. Rovina syntaktická	79
6.5.2. Formální internetové komunikáty	79
6.5.2.1. Rovina foneticko-ortografická	79
6.5.2.1.1. Elize, epenteze, nahrazování grafických znaků jinými	79
6.5.2.1.2. Interpunkce	79
6.5.2.1.3. Diakritika	80
6.5.2.1.4. Velká písmena	80
6.5.2.2. Rovina pragmatická	80
6.5.2.2.1. Neverbální komunikace	80
6.5.2.2.2. Vykání	80
6.5.2.3. Rovina lexikálně-sémantická	80
6.5.2.3.1. Výpůjčky z anglického jazyka, hovorová slova a vulgarismy	80
6.5.2.3.2. Odborná slovní zásoba	80
6.5.2.4. Rovina syntaktická	81
Závěr	82
Resumen	83
Zdroje	86
Seznam tabulek	90

Úvod

Předkládaná diplomová práce se zabývá specifiky komunikace na španělských sociálních sítích.

Tuto práci tvoří dvě hlavní části; první z nich je část teoretická, kterou následuje část praktická. V teoretické části si klademe za cíl vymezit klíčové pojmy související s tématem jazyka na sociálních sítích. Při vypracování této části nám byla pramenem informací odborná literatura, jejíž kompletní seznam lze nalézt v kapitole *Zdroje*. Jelikož nejsme prvními, kteří se problematikou jazyka užívaného pro komunikaci na sociálních sítích zabývají, považujeme za vhodné nejprve zmínit významné osoby, jejichž studie se věnují obdobnému tématu. Pozoruhodný a velmi zajímavý je především fakt, že každý z autorů k jazyku sociálních sítí přistupuje odlišně a rovněž jej velmi odlišně vnímá. Pojetí se liší jednak mezi konkrétními autory, ale rovněž s postupem času. Obecně lze říci, že dřívější studie chápou specifika tohoto jazyka jako chyby, což je názor, od kterého se pozdější autoři spíše odklánějí. Po zmíněné rešerši témat o jazyce na sociálních sítích se zaměříme na španělský jazyk užívaný v tomto komunikačním prostředí. Zabýváme se typickými rysy tohoto typu španělštiny, které jsou pro přehlednost uváděny dle jazykové roviny, ve které se vyskytují. V posledním oddílu praktické části věnujeme pozornost stylovým faktorům. Domníváme se totiž, že je nutné brát tyto faktory při pohledu na jazyk internetu v potaz. Víme, že stylové faktory mají na komunikáty obecně nesporný vliv, a není proto důvod jejich relevanci v případě jazyka internetu bagatelizovat či opomínat.

Cílem praktické části je prostřednictvím analýzy shromážděného materiálu ověřit, zda je možné jazykové jevy typické pro prostředí sociálních sítí vnímat jako projevy stylových faktorů, a nikoliv jako chyby či neznalost pisatelů. Tato část je rozdělena do dvou podkapitol, při jejichž zpracování jsme čerpali z výše zmíněného materiálu. Tento materiál je tvořen jednak komunikáty, které jsme sesbírali v rozmanitých neformálních i formálních internetových prostředích, a také komunikáty, které pro nás shromažďovaly konkrétní osoby, a které rovněž pocházejí z prostředí vyznačujících se odlišnou měrou (ne)formálností.

V první podkapitole definujeme dva základní typy komunikátů vyskytujících se v prostředí internetu, a to neformální a formální. U každého z nich se následně věnujeme jazykovým rysům, které jsou pro španělštinu používanou v daném komunikačním prostředí typické. Veškeré deklarované rysy budeme ilustrovat příklady z reálných

internetových komunikátů. V druhé podkapitole sledujeme jazykové chování několika osob v internetových komunikačních prostředích různé povahy. Hlavním předmětem našeho zájmu je pozorovat, jak se jimi užívaný španělský jazyk mění v závislosti na charakteru a míře (ne)formálnosti daného prostředí. Naší snahou je rovněž vysledovat jazykové tendence, které komunikáty různých osob ve stejném prostředí sdílejí. Podrobnější informace o materiálu a metodách užitých v praktické části jsou poskytnuty v kapitole zvané *Metodologie*.

TEORETICKÁ ČÁST

1. Zkoumání sociálních sítí

Jak uvádí Sedanová, nelze jednoznačně určit, kdy přesně sociální sítě vznikly, ani která se na světě objevila jako první. Víme ale, že se internetové stránky mající jisté charakteristiky sociálních sítí začaly objevovat od druhé poloviny devadesátých let dvacátého století (Sedanová, 2006). Od doby, kdy se začaly sociální sítě začleňovat do našeho života, uplynulo více než dvacet let, během kterých prudce narostl jejich počet a oblíbenost. Během roku 2017 se celkový počet uživatelů sociálních sítí vyšplhal na bezmála dvě a půl miliardy¹, není tedy divu, že tento fenomén budí pozornost mnoha vědců a odborníků.

Sociální sítě lze zkoumat a pohlížet na ně z mnoha hledisek, nás však zajímá především to jazykové. Od jejich zrození se objevilo a neustále se objevuje nespočetné množství studií a odborných publikací, které se věnují právě problematice komunikace a jazyka na sociálních sítích. Od počátečních úvah a popisu jazyka se pozornost přesouvá spíše k sémiologii a kyberpragmatice.

Za zmínku stojí fakt, že první studie chápaly jazyková specifika komunikace na sociálních sítích jako „prohřešky“ proti struktuře psaného jazyka. Někteří autoři spatřují v této specifické formě úpadek daného jazyka a obávají se jejího proniknutí do ostatních typů diskurzů. Castelová uvádí, že takovýto strach z destrukce jazyka způsobené novými technologiemi není nic nového. Stejná situace nastala v minulosti i s objevením rádia a televize (Castelová, 2005, s. 241). Takové obavy ale nejsou s největší pravděpodobností na místě, což dokládá i názor Garcíové Teránové, která říká, že se jazyk chatu užívá výhradně na chatu, a nikoliv mimo toto prostředí (2004, s. 23). Pozdější autoři se od názoru pohlížet na rysy jazyka používaného na sociálních sítích jako na „chyby“ spíše odklánějí a začínají je považovat za relevantní projevy nového stylu.

1.2. Rešerše témat o jazyce na sociálních sítích

Jak jsme již zmínili v předchozí části, existuje mnoho studií a odborných článků zabývajících se problematikou komunikace a jazyka na sociálních sítích. Následně se zaměříme na některé z nich a uvedeme jejich hlavní myšlenky.

¹ <https://www.statista.com/topics/1164/social-networks/>

1.2.1. John Mayans i Planells – *Género confuso: género chat* (2000)

Mayans i Planells již v názvu svého článku *Género confuso: género chat* z roku 2000 naznačuje svůj pohled na jazyk užívaný na sociálních sítích. Tento specifický jazyk považuje za nový žánr nejasných charakteristik, který ale, jak tvrdí, nelze vnímat jako složený či sekundární. Vyskytují se v něm jak prvky psanosti, tak i prvky mluvenosti, čímž rozbíjí dichotomii mluvenosti a psanosti. Z tohoto faktu ale není možné usuzovat, že by se jednalo o přímé sloučení obou forem komunikátu, ani že by z nich byl odvozený. Mayans i Planells proto jazyk sociálních sítí pokládá za žánr sám o sobě s charakteristickými a jedinečnými vlastnostmi.

Srovnávání chatu s předchozími médii, zejména televizí, považuje Mayans i Planells nejenom za příhodné, ale dokonce za nevyhnutelné. Jejich význam spatřuje v tom, že nám poskytují vodítko, díky kterému můžeme porozumět způsobu, jakým se uskutečňují sociální a komunikační interakce. Rovněž v nich můžeme sledovat tematické odkazy a narativní struktury, které nejsou přítomné během komunikace tváří v tvář. Současně ale zdůrazňuje, že i přes vliv předchozích médií, má chat svá vlastní specifika a vývoj, a proto jej můžeme vnímat autonomně.

V průběhu textu se Mayans i Planells vrací k problematice mluvenosti a psanosti. Jazyk sociálních sítí považuje za nejnesystematičtější a nejspontánnější ze všech psaných komunikátů, s čím souvisí následující rysy, které uvádí: nedodržování jazykových konvencí a norem, nízká míra propracovanosti výpovědi, okamžité přijímání receptorem a nemožnost kontroly. Přes všechny tyto charakteristiky vlastní mluvené formě nelze jazyk sociálních sítí pokládat za pouhou transkripci orální komunikace. Rys, který jej nejzávažněji odlišuje od mluvenosti, je absence mimojazykových informací.

Mimojazykové informace ale v komunikaci sociálních sítí nechybí docela, pouze se v ní nenachází v takové podobě, s jakou se setkáváme během tradiční mluvené promluvy. Mayans i Planells se proto věnuje způsobům, jakými uživatelé sdělují neverbální část komunikace: jedná se zejména o citoslovce (*emotes*) a emotikony (*smilies*). Jevy jako je například elize, epenteze a nahrazování grafických znaků jinými považuje za gramatické a ortografické chyby.

Jelikož je většina účastníků komunikace na sociálních sítích mladší třiceti let, mohly by se specifické rysy používaného jazyka jevit jako jejich rozmar, ve skutečnosti tomu tak není. Mayans i Planells tvrdí, že pramení z herního faktoru (*factor lúdico*), který interakcím na chatu vládne, a proto není zohledňování věku na místě. Hlavním cílem

dospělých i dospívajících bez rozdílu je komunikovat efektivně, podle čehož volí výrazové prostředky.

1.2.2. Anais Holgadová Lageová a Álvaro Recio Diego – *The influence of oral discourse in chat language from a normative perspective: Deviations from standard Spanish* (2014)

Holgadová Lageová a Recio Diego se ve své studii zaměřují na užití španělského jazyka na chatu způsobem, který odporuje normě. Jako materiál analýzy používají korpus autentických online konverzací z několika významných sociálních sítí. Jejich cílem je dokázat, že odchylky od standardní španělštiny posouvají tento specifický druh jazyka blíže k mluvené formě, přestože jeho forma je psaná.

Jednotlivé deviace od normované španělštiny pro přehlednost klasifikují podle jazykové roviny, kterou postihují, do tří skupin: fonetické, lexikální a morfosyntaktické. Mezi fonetické odchylky řadí elizi, epentezi a zvukomalebná slova, ačkoliv ta nepovažují za deviace v pravém slova smyslu. Jako lexikální odchylky uvádí cizojazyčné výpůjčky, a to zejména z anglického jazyka, neologismy, oslovení a slova hovorová, až vulgární. V odstavci morfosyntaktických deviací se věnují nesprávnému používání osobních zájmen, depronominální, vypouštění gramatických slov, jevu zvaném *queísmo* a chybnému časování sloves.

Holgadová Lageová a Recio Diego považují chat za novou formu komunikace a nazývají jej oralizovaným psaným textem (*the oralised written text*). V závěru své práce uvádí, že deviace, které v jazyce chatu našli, se sice mohou vyskytovat i v psaných komunikátech, nicméně jsou mnohem častější v těch mluvených. Z toho usuzují, že byla jejich počáteční hypotéza potvrzena. Jako okrajovou informaci uvádí, že všichni účastníci komunikací, které byly v této studii použity jako materiál analýzy, mají vysokoškolské vzdělání. Z tohoto důvodu předpokládají, že odchylky, kterých se dopustili, nepramenily z jejich neznalosti normovaného jazyka. Lze tedy konstatovat, že se jich dopouštěli zcela vědomě.

1.2.3. Francisco Manuel Rangel Pardo a Paolo Rosso – *El uso del lenguaje en los diferentes canales de Internet* (2013)

Rangel Pardo a Rosso se ve své studii zaměřili na španělský jazyk užívaný na různých internetových komunikačních kanálech. Jejich cílem, který si vytyčují v úvodu, je zodpovědět otázku, jestli kanál určuje způsob použití jazyka. Data jejich

analýzy pocházejí z následujících šesti kanálů: internetové encyklopedie *Wikipedie*, tisku (více než 6 a půl tisíce španělských, argentinských, mexických, chilských a panamských online deníků psaných ve španělštině), blogů (více než 78 tisíc španělských, argentinských, mexických, chilských a panamských blogů psaných ve španělštině), fór (900 španělských, argentinských, mexických, chilských a panamských fór psaných ve španělštině) a sociálních sítí *Twitter* a *Facebook*.

Za zásadní aspekty jakéhokoliv diskurzu považují autoři jednak to, co říká, a také jak to říká. První aspekt se týká obsahu sdělení a druhý odkazuje ke způsobu, jakým je daný obsah předáván. Významnou odlišností obou aspektů je jejich souvislost s komunikátorem, na rozdíl od toho prvního je druhý aspekt jeho osobou přímo determinován. Na základě zmíněných aspektů rozlišují Rangel Pardo a Rosso dva druhy slov: ta, která předávají obsah (*palabras de contenido*) a ta, která propojují a organizují části diskurzu a udávají jeho formu a styl (*palabras de estilo*).

Samotná analýza byla prováděna počítačově, došlo k extrakci slov z příspěvků z jednotlivých platforem, kterým byly následně přiřazeny gramatické kategorie. Je důležité upozornit, že se podrobily analýze pouze ty výrazy, které byly správně ortograficky zapsány; slova s nějakou odchylkou tudíž zůstala zcela bez povšimnutí.

Výsledky této studie jsou kvantitativní povahy. Jedním ze zkoumaných jevů byla rozmanitost slovní zásoby; v počtu termínů výhradně se vyskytujících na daném kanále zvítězila internetová encyklopedie *Wikipedie* s více než 162 tisíci slovy, na posledním místě žebříčku se umístila sociální síť *Facebook* s počtem lehce přesahujícím 110 tisíc slov. Dále se autoři zaměřili na průměrnou délku jednoho příspěvku, přičemž pořadí jednotlivých kanálů bylo zcela odlišné od předchozího srovnání. V průměru nejdelší příspěvky zaznamenali na blozích, jejichž průměrná délka dosahovala 113 slov. Naopak nejkratší příspěvky se vyskytovaly na sociální síti *Twitter*, kde byly v průměru tvořeny pouze 7 slovy. Co se týče procentuálního zastoupení jednotlivých slovních druhů, na všech zkoumaných kanálech se s nejvyšší četností shodně objevovala podstatná jména. Nejvíce substantiv vykazovala *Wikipedie* (50 %) a nejméně pak *Twitter* (34 %). Rangel Pardo a Rosso také věnovali pozornost výskytu jednotlivých osob a čísel zájmen a sloves, ve výsledcích tohoto pozorování nicméně nelze nalézt jednotnou tendenci. Velmi zajímavá se jeví tabulka obsahující žebříček patnácti nejužívanějších slov na jednotlivých kanálech, kterou autoři předložili na konci studie. *Wikipedie*, tisk, fóra, *Twitter* a *Facebook* mají shodně na prvním místě *de*, výjimku tvoří blogy, kde se nejčastěji

vyskytovalo *a*. Informace obsažené v této tabulce dokazují vysokou frekvenci užití funkčních slov, jelikož většinu jejích míst obsadily předložky.

V závěru autoři konstatují, že kanál bezpochyby má vliv na výběr jazykových prostředků. Současně nastiňují směry, jakým by se mohlo budoucí zkoumání ubírat.

1.2.4. Isabel Álvarezová – *El ciberespañol: características del español usado en Internet* (2011)

Jazyk obecně se musel přizpůsobit nově objeveným technologiím a způsobům komunikace, jelikož bylo nutné, aby byl schopný plnit jejich požadavky. Výjimkou není ani španělština, jejíž internetovou variantu nazýváme *ciberespañol*, která se vyznačuje řadou specifických vlastností, jež ji odlišují od ostatních variant. Álvarezová si ve své studii klade za cíl tento druh španělštiny analyzovat. Jako materiál jí slouží komentáře různých blogů, polovina z nich pochází z blogů deníku *El País* a druhá polovina z blogů souvisejících s televizními programy. Ve své analýze se zaměřuje na tři jazykové aspekty: lexikum, gramatiku a ortografii.

Jako výrazný rys slovní zásoby shledává Álvarezová častý výskyt anglicismů. Většina z nich jsou slova běžně používaná a akceptovaná Španělskou královskou akademií, výjimkou nejsou ani z angličtiny pocházející idiomatické fráze a ustálená spojení. Další nepopiratelnou vlastností jazyka internetu je podle autorky jeho blízkost jazyku mluvenému. Vyskytují se v něm totiž výrazy typické pro mluvu, jako jsou slova hovorová, či dokonce vulgární a citoslovce. Některá slova byla dokonce zapisována stejným způsobem, jakým se vyslovují.

Álvarezová uvádí, že se kyberšpanělština obecně vyznačuje opomíjením tradičních gramatických norem. Vzápětí ale dodává, že nelze generalizovat, jelikož například komentáře vyskytující se na blozích deníku *El País*, a zejména pak ty, týkající se politiky a kultury, oplývají komplexní a poměrně sofistikovanou syntaktickou strukturou. Úvodní tvrzení tohoto odstavce nicméně vystihuje druhou skupinu komentářů, tedy ty na blozích týkajících se televizních programů.

Z hlediska ortografie a typologie shledává autorka komentáře značně vzdálené obecně uznávané normě. Deviace od normy považuje za důsledek bezprostředního charakteru tohoto typu komunikace. Konkrétně se v tomto oddílu věnuje nestandardnímu užití velkých písmen, opomíjení diakritiky, nahrazování grafických znaků jinými, násobení hlásek a zkracování slov. Zmíněné jevy vnímá jako projevy zjednodušování zápisu a jeho přibližování mluvené podobě jazyka.

Článek uzavírá Álvarezová tím, že je velmi obtížné popsat jazyk používaný na internetu. Rovněž uznává, že ve své práci analyzovala pouze značně redukovaný vzorek, konkrétně skupinu blogů a zcela opominula další elektronické formáty. Analýza ale podle autorky potvrdila, že má kyberjazyk kreativní a experimentální charakter.

1.2.5. Mikel Amigot - *¿Es el lenguaje de Internet un lenguaje específico?* (2007)

Amigot se ve svém článku zaměřuje na jazyk internetu, a zejména na to, jestli se v jeho případě jedná o jazyk specifický. Hned v úvodu nás seznamuje se svým nesouhlasem s názory, že by vzrůstající vliv angličtiny v prostředí internetu mohl způsobit zánik ostatních jazyků. Amigot svůj postoj dokládá tvrzením, že počet stránek a uživatelů hispánské mluvy rapidně vzrostl.

Jazyk internetu obecně definuje jako jasný, prostý a přesný, který má, podle autorova názoru, stejné charakteristiky jako jazyk vědecký a technický, a navíc mu byly přidány jisté specifické prvky, aby byl schopen sloužit jako komunikační prostředek nového média. Za nejvýraznější aspekt jazyka internetu, který lze také nazývat kyberjazykem, považuje jeho bezprostřednost.

Podoba jazyka internetové komunikace je podle Amigota utvářena stejným způsobem, jako v případě komunikace klasické. Je tedy potřeba brát v potaz nejenom osobu emitora a receptora a samotné sdělení, ale také komunikační situaci, cíl a kontext. Tvrdí tedy, že mechanismy výběru jazykových prostředků jsou platné pro všechny typy komunikace, internetovou nevyjímaje.

Dále se Amigot zaměřuje na obecnou domněnku, že je jazyk internetu jazykem nedbalým, se kterou se zcela neztotožňuje, ačkoliv připouští, že rychlý charakter tohoto druhu komunikace může někdy ústít v typografické a ortografické chyby. Rovněž uvádí, že na internetu existují aplikace, například různé chaty, pro které je typické užití hovorovější podoby jazyka, ve které se mísí jak prvky psanosti, tak i mluvenosti. Jako příklady orálních rysů přítomných v jazyce internetu uvádí spontánnost, nedokončené věty a nedbale vystavěné gramatické konstrukce. Mezi další vlastnosti řadí ignoraci používání velkých písmen a diakritiky, zkracování slov, nahrazování grafických znaků jinými, psaní celých slov velkými písmeny pro naznačená křiků a používání emotikon.

Co se týče lexika a sémantické roviny jazyka internetu obecně, jako výrazný rys Amigot uvádí přítomnost specifických termínů – technicismů označujících jevy a skutečnosti v oblasti nových technologií. Je zřejmé, že mnoho z nich pochází z cizích jazyků, zejména z angličtiny.

V závěru Amigot konstatuje, že stejně tak jako lidé, se i jazyk snaží novým médiím adaptovat. Současně dodává, že budoucnost internetu a nových technologií bude mít podle jeho názoru značný vliv na rozšiřování jazyků.

1.2.6. Světla Čmejková – *E-čeština* (2006)

Čmejková se ve svém článku zaměřuje na e-češtinu; jinými slovy, na češtinu používanou pro počítačově zprostředkovanou komunikaci, kterou vnímá jako nový styl.

Autorka se nejprve zaměřuje na chaty, za jejichž základ považuje odmítnutí vžitých norem sociální interakce. Komunikaci na chatu definuje jako needitované psaní či zapisovanou mluvenost. Absence neverbálních prostředků je podle jejího názoru kompenzována nadprodukcí grafických znaků. Jako další rysy uvádí záměrné vzepření se pravidlům a zapomínání na vlastní gramotnost. Oddíl věnovaný jazyce na chatu uzavírá tvrzením, že se jedná o jazyk velmi variabilní, hravý a samostatně vytvářející jazyková pravidla.

Druhým předmětem jejího zájmu jsou diskusní kluby, jinými slovy, fóra. V tomto oddíle autorka prezentuje několik příspěvků z debaty o pravidlech pravopisu probíhající v klubu *Český jazyk*. Čmejková uvádí, že se jedná o další ukázkou e-češtiny, nutno ale dodat, že se v ní téměř nevyskytují deviace od normy.

Ve třetím oddíle se autorka věnuje osobním stránkám, které vnímá jako místo pro invenci, recesi, sebeironii, nadsázku, provokaci a jazykovou hru. Jako reprezentativní příklad uvedla stránku, na které autor prezentoval návrh na úpravu pravopisu vhodnou zejména pro uživatele internetu. Jelikož se jedná o parodii, je jazyk použit značně nekonvenčně. Objevuje se například vyjadřování délky samohlásky jejím zdvojením, nikoliv čárkou či měkkostí souhlásky následujícím písmenem *i*. Motivací takového použití je v tomto případě čistá stylizace.

Posledními komunikačními médii, kterými se Čmejková zabývá, jsou blogy, kterým přisuzuje charakteristiky jako vypjatá sebestřednost, verbální exhibicionismus, mystifikace čtenáře a potřeba zaujmout a šokovat. Jako příklad uvádí jistý ostravský blog psaný ostravským nářečím. V tomto případě se rovněž jedná o jazykovou parodii, tedy o stylizaci.

V závěru si autorka pokládá otázku, jaká tedy e-čeština je, a vzápětí na ni sama odpovídá. E-češtinu přirovnává k internetu obecně, jelikož se v obou případech jedná o prostory nekonečné a také (ne)strukturované a (ne)hierarchizované. Za činitele, které

budou udávat směr jazykových změn, považuje média jako je televize a internet. Dodává ale, že na internetu je norem nespočet, a proto považuje za důležité si dobře vybrat.

1.2.7. Irena Fialová

Z českých hispanistů zabývajících se problematikou španělského jazyka na sociálních sítích bychom mohli jmenovat Irenu Fialovou působící na katedře romanistiky Ostravské univerzity. V roce 2017 se zúčastnila Setkání hispanistů (*Encuentro de hispanistas*) v Brně, kde vedla přednášku *La ortografía en el lenguaje de Facebook*, zabývala se tedy pravopisem na nejrozšířenější a nejoblíbenější sociální síti zvané *Facebook*. Téhož roku se také zúčastnila Kongresu pro šíření a propagaci španělského jazyka (*Congreso para la difusión y promoción de la lengua española*) konaném v Bratislavě, na kterém rovněž přednášela o tématu týkajícím se sociální sítě *Facebook*. Tentokrát se zabývala jejím vlivem na výuku španělského jazyka určenou pro nerodilé mluvčí. Přednáška nesla název *Facebook como herramienta para la enseñanza de ELE*. Bohužel ani jedna ze zmíněných přednášek není dostupná na internetu, proto není možné, abychom se jimi konkrétně zabývali.²

V roce 2018 přispěla článkem s názvem *La ortotipografía en el lenguaje de Facebook*, na kterém spolupracovala s Janou Veselou, hispanistkou rovněž působící na katedře romanistiky Ostravské univerzity, do časopisu *Lingua viva*. Tento článek se zabývá rozmanitými ortografickými jevy vyskytujícími se v jazyce užívaném na sociální síti *Facebook*. Autorky se nejprve zabývají sociálními sítěmi obecně a následně přesouvají svou pozornost k diskurzům vznikajícím na těchto internetových platformách. Jako následek objevení a masového rozšíření sociálních sítí považují vznik nových jazykových kódů, které se nacházejí na pomezí psanosti a mluvenosti. Jinými slovy, psané komunikáty na sociálních sítích inkorporují některé vlastnosti komunikátů orálních, a proto je Fialová a Veselá nazývají hybridními. Lingvistické inovace jsou produkovány ve všech rovinách jazyka sociálních sítí, nicméně podle autorek tou nejvíce zasaženou změnou je rovina ortotypografická. Poté prezentují výsledky svého výzkumu a věnují se jednotlivým ortotypografickým jevům, které lze ve zkoumaném typu jazyka nalézt. Mezi těmito jevy se nachází například nestandardní použití interpunkce či malých a velkých písmen, násobení grafémů, apokopa a nahrazování slov alfanumerickými znaky. Bez povšimnutí nenechávají autorky ani velmi oblíbené emotikony. V závěru

² <https://www.osu.cz/irena-fialova/16810/#1-zakladni>

svého článku Fialová a Veselá uvádí, že tyto téměř revoluční tendence jsou na jednu stranu odchylkami od normy, ale na druhou stranu odrazem mluvenosti. Navíc ne vždy se v jejich případě jedná o autorovu neznalost ortografických norem, mnohdy jsou tyto tendence úmyslným projevem autorovy kreativity, pocitů a postojů.

Vedle přednášení a publikační aktivity vede Fialová závěrečné bakalářské a diplomové práce. Mezi nimi lze rovněž nalézt takové, které se týkají problematiky jazyka na internetu. Jako příklady můžeme jmenovat diplomovou práci *Las muletillas en el lenguaje de Facebook*, která se zabývá vycpávkovými slovy používanými uživateli sociální sítě *Facebook*, či *El humor en el lenguaje de Facebook* věnující se humoru v jazyce na téže sociální síti.

V současné době je Fialová hlavní řešitelkou probíhajícího projektu s názvem *Španělština v internetových diskusích na Facebooku*. Cílem projektu je podat komplexní a ucelený pohled na problematiku jazyka Španělů v diskusích na sociální síti *Facebook*, přičemž předmětem zkoumání je výhradně španělština evropská.³

³ <https://www.osu.cz/irena-fialova/16810/#1-zakladni>

2. Sociální sítě

Sociální sítě jsou fenoménem dnešní doby, jejich počet i počet uživatelů neustále narůstá. Mnozí lidé dokonce vnímají tyto online platformy jako neoddělitelnou součást své každodenní rutiny a svůj život si bez nich již neumí představit. Boydová a Ellisonová definují sociální sítě jako internetové služby, které jednotlivcům umožňují (1) vytvořit zcela či částečně veřejný profil uvnitř ohraničeného systému, (2) sestavit seznam ostatních uživatelů, se kterými chtějí být ve spojení, a také (3) zobrazovat a procházet seznamy kontaktů vytvořených ostatními (2008, s. 210–211). Zaregistrovaní jedinci mohou na dané sociální síti obvykle komunikovat prostřednictvím chatu, sdílet textový či multimediální obsah, sdružovat se ve skupinách, hrát hry a mnoho dalšího. Ačkoliv sociální sítě sdílejí základní technologické rysy, jejich charakter a názvosloví se většinou značně liší (Boydová, Ellisonová, 2008, s. 210–211). Ani jedné z nich ale nelze upřít fakt, že se vše na ní odehrává virtuálně.

Sociální sítě, jak jsme zmínili již výše, nabízejí široké spektrum aktivit, za jejich základový kámen ale Boydová a Ellisonová považují viditelné profily uživatelů s vytvořeným seznamem tzv. přátel, kteří jsou rovněž členy dané platformy. Výraz „přátelé“ je ale trochu zavádějící, jelikož ne vždy se mezi uživateli jedná o přátelství v pravém slova smyslu (2008, s. 211-213). Motivace jednotlivých lidí, kteří se chtějí mezi sebou spojit je značně rozmanitá, často se tedy může jednat o rodinné příslušníky, partnery, sousedy, kolegy či pouhé známé.

Hlavním cílem sociálních sítí je umožnit uživatelům vytvořit a zveřejnit svou stávající síť reálných sociálních vztahů. Obecně lze tedy říci, že se komunikace a interakce na sociálních sítích odehrává primárně mezi lidmi, kteří sdílejí určitý vztah i offline v reálném životě. Ke kontaktu mezi zcela neznámými osobami a k iniciování nových vztahů bezpochyby na sociálních sítích dochází, nejsou k tomu však prvotně určeny (Boydová, Ellisonová, 2008, s. 211).

Jednotliví uživatelé vystupují na sociálních sítích pod svým profilem, který by se dal nazvat jejich virtuální identitou, kterou si sami vytvoří. Profil obsahuje řadu osobních informací, jako například křestní jméno a příjmení, věk, bydliště, vzdělání, zájmy a další; nezřídka kdy je také doprovázený fotografií. Viditelnost obsahů profilů se na jednotlivých sítích značně liší, na některých má sám uživatel možnost si míru soukromí upravit dle svých preferencí.

Komunikace na sociálních sítích může být uskutečňována dvěma způsoby: veřejně či soukromě. Veřejnou komunikací na sociálních sítích se rozumí taková interakce, kterou kromě adresáta vidí i ostatní uživatelé, a často se do ní mohou dokonce zapojit. Oproti tomu soukromá komunikace probíhá prostřednictvím soukromých zpráv, které si může zobrazit a zareagovat na ně pouze osoba adresáta. Tyto zprávy se dají připodobnit klasickým emailům (Boydová, Ellisonová, 2008, s. 213).

Většina sociálních sítí je navržena jako otevřený systém přístupný široké veřejnosti bez rozdílu, nicméně se můžeme setkat i s takovými, které jsou určeny specifickým skupinám lidí. V těchto skupinách se mohou sdružovat ti, kteří sdílejí určitou společnou charakteristiku, jako například příslušnost ke konkrétnímu národu, náboženství, sexuální orientaci, politické přesvědčení a další. Mnohem rozšířenější jsou ale ty sociální sítě, které nemají v podstatě žádná omezení či specifické požadavky na uživatele (Boydová, Ellisonová, 2008, s. 213-214).

V současné době existuje velké množství aktivních sociálních sítí. Světově nejrozšířenější sociální sítí je *Facebook*, kterou vytvořil Mark Zuckerberg v roce 2004 jako univerzitní projekt určený studentům Harvardu. Již dva roky poté se z této platformy stala služba veřejná, tedy určená pro všechny bez omezení, čímž došlo k významnému kroku v historii sociálních sítí (Sedanová, 2006). V roce 2008 se *Facebook* dostal na první místo žebříčku sestaveného podle počtu uživatelů a své prvenství drží dodnes. V lednu roku 2018 dosáhla tato síť téměř 2,2 miliard aktivních uživatelů⁴. Z dosavadně rostoucí tendence lze usuzovat, že se i nadále bude toto číslo navyšovat.

2.1. Španělština na sociálních sítích

Sociální sítě jsou specifickým místem pro mezilidskou interakci probíhající online prostřednictvím internetu. Komunikace na takových platformách má jisté charakteristiky, které lze jen stěží či pouze v omezené míře najít v případě jiných médií; jedná se zejména o bezprostřednost, vysokou rychlost a obrovský rozsah. Jinými slovy, sociální sítě nám umožňují vytvářet textové či multimediální obsahy, které je adresát schopen přijmout a číst v okamžiku téměř totožném s jejich odesláním. Nutno zmínit, že adresát přijímající danou zprávu nemusí být pouze jeden, ale mohou jich být dokonce miliony (Amigot, 2007).

⁴ <https://www.statista.com/statistics/272014/global-social-networks-ranked-by-number-of-users/>

Po objevení sociálních sítí musel jazyk na vzniklou situaci nějakým způsobem zareagovat, aby byl schopen efektivně plnit požadavky tohoto nového komunikačního média. Lze konstatovat, že se v něm výše zmíněné charakteristiky vycházející z podstaty sociálních sítí bezpochyby odrazily a tím vznikla nová a značně specifická forma jazyka.

Fenoménu sociálních sítí neunikla ani španělština, která je významným jazykem na internetu obecně. Počet španělsky psaných webových stránek sice nedosahuje takového počtu jako je tomu v případě angličtiny, nicméně jejich množství se stále zvyšuje, čímž španělština upevňuje svou pozici (Amigot, 2007).

Španělštinu používanou pro online komunikaci na internetu, do které řadíme i sociální sítě, nazývá Álvarezová *ciberespañol*. Tento druh španělštiny se, stejně jako ostatní jazyky používané v tomto prostředí, vyznačuje jistými specifickými rysy, které ji jasně odlišují od jiných jazykových variant (Álvarezová, 2011, s. 33). Jednotlivé specifické rysy si následně uvedeme a pro přehlednost je budeme klasifikovat podle jazykové roviny, ve které se vyskytují, do čtyř skupin: foneticko-ortografické, pragmatické, lexikálně-sémantické a morfologicko-syntaktické.

2.1.1. Rovina foneticko-ortografická

2.1.1.1. Elize

Elize, jinými slovy výpustka, označuje vypuštění jedné či více hlásek ve slově. Motivací pro tuto tendenci je úspora počtu znaků, čímž se sníží čas a prostor, který je pro jeho zápis potřeba a dojde tak k urychlení celé komunikace. Ačkoliv se tento jev vyskytuje v online komunikaci velmi často a současně neexistují žádná pravidla, která by jej regulovala, pisatelé využívají elizi pouze do té míry, aby si dané slovo ponechalo původní význam a bylo jasně srozumitelné. Podle místa jejího výskytu rozlišujeme aferezi, synkopu a apokopu. Při aferezi dochází k odtržení hlásek na počátku slova. Příkladem může být *toy* namísto *estoy* či *taluego* namísto *hasta luego*. O něco častější je použití synkopy, tedy vypuštění hlásek uvnitř slova. Například *llegao* místo *llegado* a *morao* místo *morado*. S největší frekvencí se můžeme setkat s apokopou, při které se ztrácí hlásky na konci slova. Příkladem je *pele* namísto *película* či *info* namísto *información* (Holgadová Lageová, Recio Diego, 2014, s. 121). Ačkoliv všechny uváděné příklady patří mezi plnovýznamová slova, elize se netýká pouze jich a rovněž postihuje i slova gramatická. Nejfrekventovaněji zkracovanými neplnovýznamovými slovy jsou *que* a *qué*. Ačkoliv se jedná o slova odlišných slovních druhů i významů, zkracují se zpravidla stejně, a to na jediný grafém *q* (Voničková, 2016, s. 46).

2.1.1.2. Epenteze

Epenteze, jinými slovy vkládání, spočívá v přidání jedné či více hlásek ke slovu či do něj. Důvodem použití tohoto jevu je snaha pisatele dané slovo v promluvě zdůraznit nebo mu přidat nějaké citové zabarvení. Obdobně jako u elize, i v případě epenteze rozlišujeme tři druhy podle místa jejího výskytu: protezi, epentezi a paragoge. Proteze znamená připojení hlásky či hlásek k počátku slova, jako příklad lze uvést *ooooh* místo *oh* a *aaah* místo *ah*. Při epentezi se jedna či více hlásek vkládá dovnitř slova, například *maaaaar* namísto *mar* či *woooow* namísto *wow*. Posledním a zároveň také nejčastěji se vyskytujícím typem epenteze je paragoge, která spočívá v přidání hlásky či hlásek ke konci slova. Jako příklad uveďme *siiii* místo *sí* a *holaa* místo *hola*. Doposud jsme viděli slova, ve kterých došlo k přidání hlásek již přítomných v jejich původních tvarech, jinými slovy, docházelo k násobení dané hlásky. Ačkoliv je tento typ epenteze nejčastější, nemusíme se setkat pouze s ním. V online komunikaci lze nalézt i slova, ke kterým byla přidána hláska jiná čili nevyskytující se v jeho původní podobě. Příkladem může být výraz *nop* vzniklý ze slova *no* (Holgadová Lageová, Recio Diego, 2014, s. 121-122).

2.1.1.3. Nahrazování grafických znaků jinými

Pisatelé nahrazování grafických znaků jinými provádějí jednak bezděčně a jednak také úmyslně. Pokud se tak stane bez vědomí autora promluvy, mluvíme o tzv. překlepu, tedy o nezáměrné odchylce od správného zápisu daného slova způsobené nepozorností, zbrklostí či absencí kontroly. V druhém případě se jedná o intenci autora, jejíž motivací bývá snaha odlišit se, ozvláštnit svůj projev či komunikaci urychlit. Tato tendence nepodléhá žádným pravidlům a je pouze na uvážení pisatele, které znaky a jakým způsobem nahradí. Poměrně hojně se vyskytující je náhrada grafémem *k*, který je používán pro substituci různých hlásek či jejich skupin. Lze jím nahradit skupinu *qu*, například ve slově *aquí*, čímž nám vznikne *akí*, či grafémem *c*, například ve slově *cuando*, čímž vznikne *kuando* (Voničková, 2016). Z uvedených příkladů lze odvodit, že motivací pro uvedené nahrazení je pravděpodobně snaha přiblížit psanou podobu slova jeho výslovnosti. V tomto jevu nachází uplatnění nejenom hlásky, ale i číslice. Jako příklad uveďme slova *saludos* a *cansados*, jejichž poslední slabika se jak ortografií, tak i výslovností shoduje se španělským *dos*, tedy číslem dva. Tento fakt vede pisatele v online komunikaci k substituci poslední slabiky číslovkou, čímž vznikne *salu2* a *cansa2* (Amigot, 2007). Zde, jak vidíme, sehrála roli snaha o ekonomizaci a diferenciaci zápisu.

2.1.1.4. Interpunkce

Interpunkční znaménka napomáhající ke správnému porozumění a lepší orientaci v promluvě jsou často v online komunikaci používána nestandardně, tedy v rozporu s normou. Španělský jazyk vyžaduje psaní tázacích a zvolacích znamének nejenom na konci, ale i na začátku věty, což je pravidlo, které bývá velmi často porušováno. S velkou frekvencí se můžeme setkat s případy, kdy je použito pouze koncové interpunkční znaménko, přičemž to počáteční chybí. Příkladem může být tázací věta *Qué tal el examen?* či zvolací věta *muchísima suerte!* (Voničková, 2016, s. 43). Extrémním případem nestandardního použití interpunkce jsou takové promluvy, ve kterých zcela chybí veškeré členicí znaky a jednotlivé věty se bez jakékoliv organizace kupí jedna za druhou. Je zřejmé, že je pro adresáta interpretace takového projevu velmi znesnadněna.

Další tendencí postihující interpunkci, zejména otazníky a vykřičníky, je znásobování. Často se v online komunikaci můžeme setkat se dvěma či třemi, ale i mnohonásobně více znaménky napsanými v řadě za sebou. Tento jev má značný vliv na konečné vyznění sdělení, není tedy používán bezúčelně a náhodně. Prostřednictvím nahromaděných znamének komunikují pisatelé různé emoce. V případě otazníků je to například neobvyklý údiv, který můžeme vidět v otázce *A las 8????????????????????* či velké rozhořčení ve zvolání *puta vida!!!!* (Voničková, 2016, s. 43).

2.1.1.5. Diakritika

Ve standardním zápisu španělského jazyka se můžeme setkat se dvěma diakritickými znaménky, a to s čárkou a vlnovkou, zvanou tilda. Čárka, značící přízvuk, se vyskytuje nad samohláskami, zatímco tilda nad grafémem *n* a symbolizuje jeho palatalizovanou výslovnost. V online komunikaci ale mnohdy dochází k vypouštění těchto pomocných grafických znaků, a to jak částečně, jak můžeme vidět v následujícím příkladu: *ya te lo enseñare*, tak v některých případech i úplně, například *manana comemos en algun lado?* (Voničková, 2016). U této tendence hraje opět významnou roli rychlý ráz online komunikace, kterému se pisatelé snaží přizpůsobit, a právě vynechání interpunkce může přispět k úspoře času potřebného k zápisu promluvy.

2.1.1.6. Velká písmena

Psaní velkých písmen podléhá ve španělském jazyce jistým pravidlům, která jsou v online komunikaci často opomíjena a porušována, čímž se pisatelé dopouštějí pravopisné chyby. Obvyklým jevem je psaní malého písmene na začátku výpovědi, jak

ilustruje následující otázka: *vas a verlo?* (Voničková, 2016, s. 45). Nežádka kdy se rovněž můžeme setkat s minuskulí na počátku názvů či vlastních jmen, například *En praga?* (Voničková, 2016, s. 45). Tato tendence se jeví být v podstatě náhodná, jelikož někteří autoři zcela ignorují pravidla psaní majuskulí a používají výhradně malá písmena, zatímco jiní se jimi alespoň částečně řídí.

2.1.2. Rovina pragmatická

2.1.2.1. Neverbální komunikace

Ačkoliv online komunikace probíhá výhradně v psané podobě, existují grafické prostředky, které pisatelé využívají ke sdělování neverbálních prvků. Tyto prostředky napomáhají k přesnější interpretaci významu autorovy promluvy a informují adresáta mimo jiné o jeho náladě či pocitech. Obecně lze zmíněné prostředky rozdělit do dvou skupin: emotikony a citoslovce, přičemž oba způsoby jsou velmi hojně používané v online komunikaci.

2.1.2.1.1. Emotikony

„Emotikony [...] jsou grafické znaky skládající se z písmen, čísel a interpunkčních či jiných znamének, přičemž spojením těchto grafických prvků vznikají různé výrazy lidského obličejce reprezentující rozmanité emoce“ (Voničková, 2016, s. 49). Mayans i Planells (2000) je považuje za účinný, přímý, jednoduchý a užitečný komunikační prostředek, což potvrzuje i jejich velká obliba v online komunikaci. Nejčastěji jsou tyto obličejce tvořeny dvěma znaky, přičemž jeden reprezentuje oči a druhý ústa. Existuje opravdu nepřeberné množství emotikon vyjadřujících obrovskou škálu pocitů, proto uvedeme pouze několik příkladů. Nejfrekventovanější dvojicí „smajlíků“ je usmívající se :) a naopak mračící se :(, na následujících dvou příkladech vidíme jejich použití v kontextu: *muchísima suerte! Tu puedes :)*, *La económica no va bien :(* (Voničková, 2016, s. 49-50). Dále se můžeme mimo jiné setkat s obličejem mrkajícím ;), líbajícím :*, smějícím se :D, vyplazujícím jazyk :P či plačícím :‘(.

2.1.2.1.2. Citoslovce

Citoslovce jsou slovní druhy napodobující hlasy či zvuky a jsou také dalším způsobem, kterým pisatelé mohou sdělovat své pocity, náladu a podobně. Obdobně jako v případě emotikon, i citoslovce nabízejí bohatou škálu extralingvistických informací, které prostřednictvím nich můžeme vyjadřovat. Jednou z nich je smích, který lze zapsat

dokonce více způsoby: *jajaja*, *jejeje* či *hahaha*. Počet slabik je libovolný a záleží na rozhodnutí autora, nicméně obecně platí, že čím delší seskupení, tím intenzivnější emoce. Vedle smíchu se můžeme například setkat s údivem vyjádřeným pomocí *guuuuuuuuuu*, nerozhodností zaznamenanou jako *aaam*, pochopením v podobě citoslovce *ahaaaa* či úlevou vyjádřenou pomocí *bufff* (Voničková, 2016, s. 52).

2.1.3. Rovina lexikálně-sémantická

2.1.3.1. Výpůjčky z anglického jazyka

V současné době je angličtina nejčastějším zdrojovým jazykem, odkud španělština přejímá slova (Varelová Ortegová, 2005, s. 8) a rovněž je to jazyk, ve kterém je na internetu uvedeno přibližně 80 % informací (Švarcová, 2014). Je tedy nesporné, že i ve virtuálním světě je španělský jazyk vystaven nezanedbatelnému vlivu toho anglického; zejména co se týče specifické slovní zásoby, nalézají anglicismy své uplatnění (Amigot, 2007). V online komunikaci se můžeme velmi často setkat se slovy přejatými z anglického jazyka, jako například *chat*, *selfie* (Voničková, 2016, s. 54, 58) či *bye* a někdy dokonce i s celými větami: *don't worry* (Holgadová Lageová, Recio Diego, 2014, s. 123). Výrazy tohoto typu nepatří ke standardní slovní zásobě, jelikož se nejedná o španělštině přizpůsobené lexikální jednotky. Nejsou součástí každodenního slovníku většiny mluvčích a ani nejsou obsaženy ve slovníku Španělské královské akademie (Holgadová Lageová, Recio Diego, 2014, s. 123).

2.1.3.2. Neologismy

Neologismus neboli novotvar se často se definuje jako slovo, výraz či obrat, který je v daném jazyce nový (Bartoš, Buzek, Fialová, 2006, s. 8-9). Ve španělské online komunikaci je výskyt takových slov velmi frekventovaný. Některé z nich nejsou zařazené ve slovníku Španělské královské akademie, a proto není pochyb o tom, že nejsou normované. Do této skupiny patří například *subnick*, *finde*, *encebollarse* a další. Jiné se již ve slovníku objevit mohou, přesto jsou ale většinou vnímány jako výrazy hovorové, a proto je jejich náležitost ke standardu přinejmenším diskutabilní. Mezi takové neologismy se řadí například *mogollón*, *pirarse* či *rollo* (Holgado Lage, Recio Diego, 2014, s. 123-124).

2.1.3.3. Hovorová slova a vulgarismy

Sociální sítě jsou bezesporu neformálním jazykovým prostředím, čemuž odpovídá i použitá slovní zásoba. Velmi častý výskyt hovorových výrazů proto není na tomto médiu překvapivý. Vulgarismy jsou rovněž neoddelitelnou součástí internetové komunikace, ve které se používají stejným způsobem jako v mluveném projevu. Příkladem mohou být slova a slovní spojení jako *joder*, *hijo de puta*, *cogido por los huevos* a *mierda* (Holgadová Lageová, Recio Diego, 2014, s. 125).

2.1.3.4. Verba omnibus

V běžné internetové komunikaci se s odbornými a specifickými výrazy příliš neseznamujeme, což může být důsledkem jejího mnohdy neformálního a také velmi rychlého rázu. V promluvách se proto často vyskytují slova neurčitá a mnohoznačná, zvaná *verba omnibus*. Mezi ně lze zařadit například slova jako *cosa*, *hacer* či *algo* (Briz Gómez, 2000, s. 34).

2.1.4. Rovina morfológico-syntaktická

2.1.4.1. Laísmo, leísmo

Užívání osobních zájmen *la* a *le* podléhá ve španělském jazyce jistým pravidlům, která jsou ale některými pisateli opomíjena, čímž dochází k jejich záměně. Laísmo je jev, při kterém dojde k chybnému užití zájmena *la* v kontextu vyžadujícím zájmeno *le*, tak jako se stalo například v následující větě: *No la he dicho nada todavía*. Leísmo označuje případ, kdy je nesprávně použito zájmeno *le* v případech, ve kterých by se podle normy mělo objevit *lo* či *la*, což ilustruje věta: *A él le importaba mucho que le invitaran*. Důvodem bývá vnímání pohlaví jako určujícího faktoru bez zaměření pozornosti na syntaktickou funkci daného zájmena (Holgadová Lageová, Recio Diego, 2014, s. 125).

2.1.4.2. Opomíjení předložek

Z důvodu absence pádů ve španělském jazyce hrají předložky ve větě významnou roli. Právě ony slouží mimo jiné k vyjadřování pádových vztahů, a proto nemohou být libovolně vynechány. Přesto je dalším jazykovým jevem vyskytujícím se ve španělštině používané pro online komunikaci opomíjení předložek v případech, kde je norma vyžaduje. Příkladem mohou být věty *Yo creo que [a] María lo que le pasa es que le resulta todo demasiado cercano*. a *Pero [de] lo que no se da cuenta es que es otro rollo*.

V první větě je přítomnost předložky nezbytná, jelikož označuje akuzativ, v druhém případě ji zase vyžaduje použitý idiom (Holgadová Lageová, Recio Diego, 2014, s. 127).

2.1.4.3. Nesprávné tvary sloves

Slovesný systém je ve španělštině poměrně složitý, a proto není neobvyklé se v internetové komunikaci setkat s nesprávně utvořenými tvary sloves. Často je možné zaznamenat případy chybného časování sloves v minulém čase jednoduchém ve druhé osobě jednotného čísla. Důvodem je, že španělská slovesa jsou téměř ve všech časech ve druhé osobě jednotného čísla zakončena na souhlásku *-s*, ale v případě času *pretérito indefinido* tomu tak není. Uživatelé proto často nevědomě chybně přidávají *-s* ke druhé osobě singuláru tohoto času, například *escribistes*, čímž vytváří jakousi pravidelnost; jinými slovy, všechny časy v této osobě a čísle končí stejnou souhláskou. Přestože tento proces skrývá jakousi logiku, nejsou výsledné tvary sloves v souladu s normou (Holgadová Lageová, Recio Diego, 2014, s. 128-129).

2.1.4.4. Syntax

V běžné online komunikaci se s propracovanou syntaxí příliš nesetkáme, pisatelé naopak spíše preferují syntax velmi zjednodušenou, jelikož jejich promluva bývá nepřipravená a k jejímu zápisu dochází zpravidla současně s tím, jak autora napadne. S bezprostřední povahou online komunikace souvisí také výskyt nedokončených vět, parafrází a upřesňování předchozích myšlenek či anakolutů, kdy na sebe jednotlivé části věty syntakticky nenavazují. Lze rovněž říci, že spojky a spojovací výrazy jsou používány ve velmi omezené míře a spíše dochází ke kumulaci myšlenek jedné za druhou bez naznačení jejich vztahů. Co se týče výstavby textu, v komunikaci na internetu převládá použití věty jednoduché (Álvarezová, 2011, s. 35).

3. Jazyk užívaný na internetu

3.1. Oralizovaný psaný text

Komunikáty se obecně dělí podle užití formy na dva typy – mluvené a psané. Obě formy se vyznačují jistými charakteristikami, které jsou pro každou z nich více či méně typické, a které je od sebe odlišují. Ale během zkoumání jazyka používaného na internetu, zejména na sociálních sítích, mnoho autorů došlo k poznání, že je výše zmíněná tradiční dichotomie značně nedostačující, jelikož ji na tuto formu komunikace jednoduše nelze uplatnit. Takový názor vyjadřuje i Hoffmannová (2017), která tvrdí, že aktuální manifestace mluvenosti a psanosti, které se objevily spolu s novými technologiemi, podporují relativizaci této dichotomní distinkce.

Jazyk, kterým se lidé dorozumívají na internetu, má jakousi hybridní povahu, jinými slovy, v něm lze nalézt jak rysy psanosti, tak i mluvenosti. Holgadová Lageová a Recio Diego (2014, s. 118) jej ve své studii nazývají *oralizovaným psaným textem*, Hoffmannová (2017) zase *mluvenou psaností*, což se jeví jako termíny velmi výstižné, jelikož na sociálních sítích skutečně dochází k orální konverzaci uskutečňující se v psané podobě.

Je zřejmé, že jazyk internetu nelze ztotožňovat s mluvenou ani s psanou formou, stejně tak ale Mayans i Planells (2000) tvrdí, že není možné jej jednoduše vnímat jako jejich přímé sloučení, ačkoliv například Hoffmannová (2017) zastává názor, že se jedná o zkřížení obou polarit. Oproti tomu zmíněný autor považuje za správné chápat tento druh jazyka za formu samu o sobě, která tak doplní nedostačující dichotomii mluvenosti a psanosti (Mayans i Planells, 2000).

3.2. Nahlížení na jazyk užívaný na internetu

Jazyk používaný pro komunikaci na internetu, a především pak na sociálních sítích, je, jak již bylo několikrát zmíněno, specifickou formou jazyka vyznačující se jistými charakteristikami, jejichž přehled jsme poskytli výše. Názory na tuto problematiku a samotné vnímání tohoto typu jazyka se značně různí. Zpočátku byla jazyková specifika komunikace na sociálních sítích vnímána jako „prohřešky“ či „chyby“ odporující platné normě psaného jazyka.

V podobné situaci se ocitá například i analýza mluveného projevu obecně, na což upozorňuje i Hoffmannová (2017), která říká: „Ačkoliv se psaný projev pokládal za odvozený a sekundární, lingvisté většinou poměřovali svébytnou strukturu mluvené řeči

strukturními parametry řeči psané, zejména parametry gramatickými. Důsledkem je konceptualizace mluvené řeči v kategoriích odchylky, anomálie a defektu, resp. je důsledkem negativní hodnocení neúplnosti, neurčitosti, vágnosti, fragmentárnosti, gramatické nesprávnosti mluvené řeči.“

Aby nebyly jazykové aspekty komunikátů na těchto platformách vymezeny negativně, není možné na ně pohlížet jako na čistě psanou formu. Je nezbytné mít na paměti fakt, že se jedná o formu hybridní (viz oddíl *Oralizovaný psaný text*) a tedy neopomínat tu část vlastností, kterou jazyk na sociálních sítích sdílí s mluveností. K takovému přístupu se přiklání i autoři novějších studií, kteří se věnují problematice jazyka na internetu. Stejně tak ani my nebudeme na specifické rysy tohoto jazyka pohlížet jako na projevy neznalosti normy, nýbrž jako na rysy vyplývající z jeho podstaty.

Nejenom rysy mluvenosti utváří výslednou podobu psaného jazyka používaného na sociálních sítích; domníváme se, že významnou roli hrají rovněž i další okolnosti a vlivy, které autoři Chloupek (1990) a Beneš (2013) souhrnně nazývají stylovými faktory či slohotvornými činiteli. Stylové faktory jsou vlivným činitelem při vzniku komunikátů obecně, není proto důvod se domnívat, že by tomu bylo v případě komunikátů na internetu jinak. Taková domněnka nás vede k tomu, abychom stylové faktory při zkoumání jazyka používaného pro internetovou komunikaci zvažili, jelikož by mohly objasnit motivaci některých vyskytujících se jevů.

3.3. Stylové faktory

Existují dvě skupiny stylových faktorů, a to objektivní a subjektivní. Objektivní stylové faktory plynou ze všeho, co původce vysílajícího promluvu obklopuje, jsou tedy úzce spjaty s okolím. Co se týče subjektivních faktorů, ty jsou naopak spjaty se samotným původcem, jinými slovy, závisí na jeho individualitě (Chloupek, 1990, s. 63). Obě skupiny, ani jednotlivé stylové činitele není možné vnímat odděleně, jelikož se všechny podílejí na tvorbě komunikátu ve vzájemné součinnosti. Každý faktor ovlivňuje podobu komunikátu jinou měrou v závislosti na povaze prostředí a komunikační situace (Beneš a kol., 2013, s. 150).

3.3.1. Objektivní stylové faktory

Objektivní či také zvané mimopersonální stylové činitele jsou takové faktory, které „plynou ze všeho, čím je autor textu obklopen, co jeho projev podmiňuje, usměrňuje

a doprovází“ (Čechová, Krčmová, Minářová, 2008, s. 76). Z této definice je patrné, že objektivní faktory stojí mimo původce, jelikož se jedná o součásti objektivní reality, ve které osobnost produktora zahrnuta není (Beneš a kol., 2013, s. 143-144). Vliv objektivních stylových faktorů je nepochybný, nicméně vždy záleží na samotném autorovi, do jaké míry a jestli vůbec je bude brát v potaz. Čechová, Krčmová a Minářová (2008, s. 78-87) ve své publikaci rozdělují objektivní stylové faktory do osmi skupin: základní funkce komunikátu, užitá forma komunikátu – mluvenost a psanost, kód jazykové komunikace, ráz komunikátu, místo a čas komunikace, adresáti, míra spontánnosti a připravenosti komunikace a téma a jeho uchopení. Nutno zmínit, že ne všechny tyto faktory mají stejnou závažnost, což znamená že se nepodílejí stejnou měrou na výsledné podobě promluvy (Beneš a kol., 2013, s. 144).

3.3.1.1. Základní funkce komunikátu

Základní funkce komunikátu je tradičně chápána jako nejzávažnější stylový faktor. Všechny komunikáty realizované za účelem přinést nějaké sdělení mají, stejně jako jazyk obecně, primární funkci dorozumivací či jinak zvanou sdělnou, sdělovací či informativní. Tato základní funkce je navíc doprovázena funkcemi dílčími, které jsou specifitější. Mezi ně patří například funkce odborněsdělná a vzdělávací, direktivní, operativní, uvědomovací a získávací, působící a ovlivňovací, estetickysdělná a další (Čechová, Krčmová, Minářová, 2008, s. 78-79). Tradiční stylistika vymezuje podle tohoto objektivního stylového faktoru základní styly, které nazýváme styly funkčními (Beneš a kol., 2013, s. 147). V současné době lze dle základního rozdělení hovořit o šesti funkčních stylech, kterými jsou prostěsdělovací, odborný, žurnalistický, umělecký, administrativní a rétorický.

3.3.1.1.1. Prostěsdělovací styl

Prostěsdělovací styl, rovněž zvaný prostěsdělný, hovorový či kolokviální, obecně slouží pro běžné dorozumívání. Projevy uskutečňované v tomto stylu bývají zpravidla spontánní, emocionální, málo normované a nepříliš kontrolované. Z důvodu jejich neformálnosti a vyšší míry důvěrnosti je řadíme ke sféře soukromé, tedy neverejné. V minulosti se charakteristiky prostěsdělovacího stylu zakládaly v první řadě na faktoru mluvenosti, nicméně tento přístup musel být po objevení nových komunikačních technologií přehodnocen.

Jako konkrétní příklady prostěsdělovacího stylu lze uvést přátelskou či rodinnou konverzaci, soukromé dopisy a emaily, SMS zprávy, blogy a také komunikaci na sociálních sítích. Vidíme tedy, že k tomuto stylu řadíme komunikáty jak mluvené, tak i psané. Promluvy bývají silně dialogizované a doprovázené neverbálními prostředky. V mluvené komunikaci jsou uplatňována gesta, mimika a pohyby, avšak v komunikaci internetové tyto prostředky chybí, a proto jsou vyjadřovány různými grafickými způsoby.

Syntax tohoto stylu je značně uvolněná, věty jsou asyndeticky spojovány do řetězců a výpovědní celky postrádají jasné hranice. Dále se v prostěsdělovacích promluvách můžeme setkat s tematickou nesjednoceností, vsuvkami, odbočkami či anakoluty. Na jedné straně se mluvčí a pisatelé snaží o výrazovou ekonomii, jejich výpovědi jsou eliptické a fragmentární; na druhou stranu se ale mnohdy vyjadřují redundantně a opakují či parafrázuji již řečené. Lexikum prostěsdělovacího stylu je převážně nespisovné, častěji se setkáme slovy konkrétními než abstraktními, patrná je rovněž tendence ke zkracování výrazů, expresivitě a užívání neologismů, někdy dokonce i vulgarismů. Dalším výrazným rysem každodenních komunikátů je implicitnost, kterou umožňuje zejména kontextová ukotvenost komunikace.

Podle Hoffmannové je značně obtížné vymezit normy prostěsdělovacího stylu, jelikož jeho komunikáty jsou tvořeny poměrně volně. K osvojování těchto norem nicméně dochází přirozeně v běžných komunikačních situacích. Některé komunikační situace se mohou odehrávat ve „vzorcové“ podobě, jinými slovy, může docházet k typizaci jazykových jednání účastníků (Hoffmannová, 2017).

3.3.1.1.2. Odborný styl

Krčmová (2017) definuje funkci komunikátů odborného stylu jako „formulování přesného, jasného, soustavného, jednoznačného sdělení s dominující pojmovou složkou.“ Témata, kterými se odborné texty zabývají, se snaží obsáhnout úplně a celistvě. Hlavním cílem komunikátů tohoto stylu je vytvořit u vnímatele úplnou představu o předmětu sdělení.

Odborný styl je typický pro veřejnou jazykovou komunikaci. Komunikáty jak psané, tak i mluvené bývají zpravidla předem pečlivě připraveny, obvykle písemně, a to jak po obsahové, tak po kompoziční a stylizační stránce. Použité jazykové prostředky jsou spisovné, někdy až knižní. Základní forma promluv tohoto stylu je monologická, která obvykle postrádá situační zakotvenost. Obecnou tendencí odborných textů bývá potlačení emocionality a subjektivity, někdy dokonce dochází k anonymizování osobnosti tvůrce.

Při vzniku odborného komunikátu je brána v potaz míra znalostí a zkušeností očekávaného posluchače či čtenáře.

Normy odborného stylu jsou poměrně stabilní a dokonce mezinárodní. Pro texty odborné je typické složité a propracované horizontální i vertikální členění, logické vnitřní uspořádání, složité souvětné konstrukce a kondenzace. Výrazným rysem je také intertextovost, autor odkazuje na další literaturu týkající se daného předmětu a navazuje na předešlé poznatky, jelikož není samozřejmě možné, aby začínal od úplného počátku. V lexiku najdeme výrazný podíl termínů, tedy odborných názvů, které mají mnohdy mezinárodní povahu.

Odborný styl je vnitřně diferenciován, jinými slovy, zahrnuje více jednotlivých žánrů. Za základní žánry odborného stylu se považují následující: vědecký/teoretický, praktický odborný, učební, populárně naučný a esejistický. Krčmová ale tvrdí, že se nejedná o množinu uzavřenou a předpokládá tedy, že se mohou objevit typy zcela nové. Každý z nich se vyznačuje jistými specifickými vlastnostmi, kterými se zde nebudeme zabývat, nicméně pro všechny platí výše zmíněné obecnější charakteristiky (Krčmová, 2017).

3.3.1.1.3. Žurnalistický styl

Žurnalistický styl, dříve označovaný termíny novinářský nebo publicistický, je objektivní vyjadřovací styl používaný v komunikaci, kterou zprostředkovávají masová média. Texty tohoto stylu plní dvojí funkci, jednak informativní, jinými slovy sdělnou, a také persvazivní, tedy působící, ovlivňovací či přesvědčovací a jsou určeny široké veřejnosti.

Výrazové prostředky žurnalistického stylu jsou dvojího typu: automatizované a aktualizované. Skupina automatizovaných prostředků je poměrně stálá a neměnná, vyskytují se v ní ustálené a stereotypně se opakující konstrukce a obraty. Na rozdíl od prvního typu se prostředky aktualizované neustále obměňují a užívají se zcela nové. Jejich cílem je intenzifikovat působení sdělení; řadíme mezi ně například nová obrazná vyjádření, tropy a figury, kulturní frazémy a literární citáty. Mezi zmíněnými dvěma druhy prostředků nelze vést ostrou hranici, jelikož se jedná o probíhající proces; aktualizované výrazy se tedy mohou s častým opakováním stát automatizovanými.

V lexiku žurnalistického stylu se můžeme setkat s takzvanými publicismy, tedy obraty charakteristickými pro žurnalistické vyjadřování. Se značnou frekvencí se vyskytují slova přejatá, zejména anglicismy, dále například expresiva zvyšující

autentičnost a persvazi. Žurnalistický styl se neomezuje pouze na jazyk spisovný, nýbrž využívá i výrazů z jiných útvarů jazyka.

V žurnalistickém stylu je významná věcnost, přesnost, srozumitelnost a originalita vyjádření. Nezanedbatelným rysem je rovněž intertextovost a citace výroků jiných autorů či významných osobností. O textech tohoto stylu lze obecně říci, že jsou spjaté s dobou, odráží aktuální dění ve společnosti i vývojové tendence jazyka.

V rámci žurnalistického stylu se nacházejí dílčí funkční styly, jedná se o zpravodajský, publicistický analytický a publicistický beletristický. Nutno dodat, že hranice mezi uvedenými dílčími styly nejsou v masmediální praxi zcela ostré (Minářová, 2017).

3.3.1.1.4. Umělecký styl

Dominantní funkce uměleckého stylu, který se uplatňuje v uměleckých čili literárních textech, je estetická. Nejedná se o styl věcný, umělecké texty neslouží k praktické komunikaci a nejsou ani zdrojem faktických informací. Jejich povaha je veřejná, bývají mediálně šířené a určené pro široké publikum. Primární forma textů tohoto typu je psaná, nicméně existují i v mluvené podobě. Většina z nich je spjata s jedinečnou autorskou osobností.

Texty, které se považují za umělecké, mají značně heterogenní povahu a neexistují ani pravidla, podle kterých bychom mohli jisté texty k uměleckému typu jednoznačně přiřadit. Jednotlivá díla, autoři, směry a žánry uměleckého stylu jsou dosti různorodé, nicméně s vyšší měrou abstrakce lze uvést jisté souhrnné charakteristiky. Mezi rysy často se vyskytující v textech tohoto stylu řadíme výskyt poetismů, neologismů, osobitých metafor, slov citově a dobově zabarvených, slovosledné inverze a využívání sémantického potenciálu jazyka obecně. Autoři se nemusí omezovat na určitý útvar jazyka, nýbrž mohou volně čerpat prostředky ze všech jeho variet a vrstev (Mareš, 2017).

3.3.1.1.5. Administrativní styl

Administrativní styl lze nazývat také jako úřední, byrokratický, jednací či hospodářský. Jedná se o objektivní vyjadřovací styl, mezi jehož výrazné charakteristiky patří pragmatičnost, věcnost, faktografičnost, nocionalnost, veřejnost, oficiálnost, neexpresivnost a značná automatizovanost. Mnohem častěji se setkáme s texty tohoto stylu v psané podobě, ty zpravidla bývají předem pečlivě připravené. Mezi jeho hlavní funkce patří informativní, regulativní a operativní. Oproti jiným věcným stylům podléhá

přísným normám. Díky vysoké míře standardizace jsou administrativní texty produkovány poměrně snadno a rychle.

Po obsahové stránce jsou administrativní texty normativní, dokumentární a oznamovací, z hlediska konzistence projevu mohou být spojitě či heslovité. Snadná orientace je pro tyto texty velmi žádoucí, proto se informace člení a hierarchizují, často za využití číslic, písmen či odrážek. Pro dosažení vyšší ekonomičnosti jazyka se často uplatňuje heslovitost vyjádření, zkratky a značky. Co se týče slovní zásoby, převažují neutrální spisovné výrazy, v některých případech se můžeme setkat i s knižními. Pojmenování jsou převážně přesná a jednoznačná, s vysokou frekvencí se užívají i termíny. Mezi další rysy administrativy patří objektivita, neosobnost a vysoká kondenzace sdělení (Čechová, 2017).

3.3.1.1.6. Řečnický styl

Řečnický styl, rovněž zvaný rétorický či persvazivní, je užíván ve veřejných projevech. Jak jeden z názvů napovídá, jeho primární funkce je persvazivní, za cíl si tedy klade přesvědčit příjemce sdělení. Řečnické projevy jsou obvykle realizovány mluvenou formou jazyka ve veřejném prostředí. Jedná se o komunikaci jednosměrnou, tedy od řečníka k auditoriu.

Řečnický styl je poměrně komplexní, a proto v něm najdeme mnoho rysů typických pro jiné funkční styly. Jedná se například o obrazná pojmenování, přesvědčivost, srozumitelnost, rozvinutou argumentaci, snahu vyvolat dialogický a důvěrný kontakt. Dále se můžeme setkat s výrazy vyjadřující větné členění textu, výrazy hodnotící a modální, odkazy na jiné texty a názornými příklady. Obecně lze tento styl charakterizovat jako velmi kultivovaný (Kraus, 2017).

3.3.1.2. Užitá forma komunikátu – mluvenost a psanost

Jazykový systém je možné realizovat mluvením a psaním, čímž vznikají dvě sféry komunikátů chápané jako opoziční (Beneš a kol., 2013, s. 147). Co se týče schopnosti vyjadřovat různá sdělení, jsou si obě formy rovnocenné, jelikož jak psaný, tak mluvený útvar je schopen plnit všechny funkce, které jazyk při komunikaci má (Krčmová, 2007).

Nejzásadnějším rozdílem mezi mluvenými a psanými komunikáty je kanál, prostřednictvím kterého dochází k jejich realizaci. Orální komunikace je uskutečňována kanálem auditivním, oproti tomu komunikace psaná kanálem vizuálním (Margaritová,

2007). Z odlišné podstaty obou forem vyjadřovací dichotomie pramení jejich charakteristické rysy.

Velmi výrazným rozdílem mezi mluvenými a psanými komunikáty je připravenost. Ústní projev obecně bývá spontánní a bezprostřední, autor si většinou svou promluvu nepromýšlí dopředu, nýbrž tak činí až současně s její realizací. Rovněž je moment promýšlení a vysílání projevu téměř totožný s momentem, kdy jej adresát přijímá. Naopak komunikace psaná bývá připravená a propracovaná a také časová prodleva mezi realizací autorem a přijetím adresátem bývá značně delší.

Dalším významným rysem je prchavost, která je typická pro komunikát mluvený. Je to dané tím, že může být vnímán pouze v momentě, kdy je pronášen. Naopak komunikát psaný je trvalejšího charakteru, jelikož je možné jej uchovat a dle libosti se k němu vrátit.

Mluvená komunikace je neodmyslitelně spjata s konkrétní situací, ve které se oba aktéři nacházejí, a proto není nutné ji vyjadřovat. Příjemce rovněž kromě situace vnímá spolu s verbálními prostředky i ty neverbální. Naopak psaný komunikát se vyznačuje absencí obou těchto aspektů, příjemce nemá možnost je odvodit, a proto je pro správnou interpretaci nutné je explicitně zahrnout do textu.

Co se týče formálnosti, v psané podobě bývá její míra o poznání větší než v případě druhého typu komunikátu. V psané formě se rovněž objevuje větší tendence vyjadřovat se v souladu s normou, zatímco v mluvené komunikaci ji autoři častěji porušují a více se uchylují k jazyku hovorovému či nespisovnému. Psané sdělení dále bývá souvislé a logicky vystavěné, což často neplatí pro sdělení mluvené, jehož struktura je spíše nahodilá a výjimkou nejsou ani odbočky či opakování (Margaritová, 2007).

Mluvené a psané komunikáty se obvykle vyznačují výše zmíněnými charakteristikami, nicméně existují i útvary, které se vyznačují vlastnostmi spíše typickými pro druhou formu. Jedná se například o odbornou přednášku, která je pečlivě promyšlená a strukturovaná, ačkoliv je mluvená; naopak jako psaný útvar s prvky mluvenosti lze uvést soukromé dopisy (Voničková, 2016, s. 32).

3.3.1.3. Kód jazykové komunikace

Při verbální čili slovní komunikaci je základním dorozumívacím kódem verbální jazyk. Jazyk je systém znaků, které mohou být buď grafické či zvukové v závislosti na užití formě (psané či mluvené). Při komunikaci v konkrétním jazykovém prostředí jde o volbu mezi všemi útvary a poloútvary daného národního jazyka. Při volbě kódu je

komunikant ovlivňován jinými objektivními faktory (Čechová, Krčmová, Minářová, 2008, s. 82). Aby mohla komunikace úspěšně proběhnout, je potřeba, aby v povědomí obou jejích aktérů byl uložen tentýž jazykový kód, což ale podle Komárka platí jen teoreticky či v ideálních případech. Skutečnost je o něco složitější a je potřeba počítat také s odlišným rozsahem a kvalitou aktivní znalosti kódu obou subjektů (Komárek, 1999, s. 191).

3.3.1.4. Ráz komunikátu

Ráz komunikátu souvisí s tím, jestli je určen pro komunikaci soukromou, či veřejnou. Podle komunikační situace a celkového charakteru objektivních okolností rozlišujeme texty oficiálního, popř. polooficiálního či naopak neoficiálního, soukromého a důvěrného rázu. Obecně platí, že čím je míra oficiálnosti vyšší, tím je komunikační akt společensky významnější a závažnější (Čechová, Krčmová, Minářová, 2008, s. 83).

Pro komunikáty oficiálního a veřejného charakteru volíme zpravidla formální jazykové prostředky, abychom dosáhli přesného, kultivovaného a zdvořilého projevu. Komunikáty tohoto rázu vyžadují, aby mluvčí dbal jak na jejich obsah, tak i formu a současně neopomíjel dodržování jazykových norem. Jednotlivé části promluvy by na sebe měly logicky navazovat a obsahovat pouze relevantní informace. Mluvčí by měl postupovat k další myšlence pouze v momentě, když je předchozí dokončena, čímž se vyhne narušování struktury. Slovní zásoba je obvykle specifického charakteru s ohledem na dané téma (Nordquist, 2015).

V situacích soukromých, neoficiálních a uvolněných je typicky užíván neformální až hovorový styl jazyka. Takové komunikáty nevyžadují striktní dodržování normy, propracovanou formu ani odbornou slovní zásobu. Z tohoto důvodu se tento styl jazyka vyznačuje kratšími, jednoduše vystavěnými a někdy dokonce neúplnými větami, redukovanější slovní zásobou a výrazy obecné a mnohoznačné povahy. Nežádá se, když se vyskytnou i odchylky a parafráze (Nordquist, 2015).

3.3.1.5. Místo a čas komunikace

Čechová, Krčmová a Minářová (2008) uvádí, že „vliv prostředí, jeho kultura, místo a čas komunikace vždy usměřňují výběr výraziva a modifikují styl.“ Prostředí může být různé, například soukromé či veřejné, známé či neznámé. Nezanedbatelnou roli hrají i jeho fyzikální aspekty, které mohou mít jak příznivý, tak nepříznivý vliv na kulturu řeči a celkový styl komunikátu. Mezi tyto kvality prostředí lze zařadit například teplo či chlad,

ticho či hluk, světlo či tmu. V daném prostředí se může vyskytovat jeden či více adresátů různých sociologických proměnných, čemuž se budeme podrobněji věnovat v následujícím oddílu. Místo komunikace lze obecněji chápat jako prostor, jinými slovy, rozsah prostředí, ve kterém dochází k jejímu uskutečňování, kam by mimo jiné patřila například proxemika. Prostor lze rovněž vnímat jako sféru dosahu komunikace.

Čas vymezený ke komunikaci a zejména pak jeho nedostatek také výraznou měrou ovlivňuje výsledný komunikát. Právě nedostatek má při ústním projevu za následek zvyšování tempa, které jde ruku v ruce s poklesem kultury vyjadřování (Čechová, Krčmová, Minářová, 2008, s. 84).

3.3.1.6. Adresáti

Adresáti čili příjemci sdělení mohou být osoby různých sociologických proměnných, jako například věk, pohlaví, vzdělání, povolání a jiné, čemuž je nutné promluvu přizpůsobit. Nezanedbatelný je také počet adresátů, přirozeně odlišný bude komunikát adresovaný jednomu příjemci a malému či velkému kolektivu. Podle počtu komunikujících a způsobu průběhu komunikace rozlišujeme monolog, dialog a polylog. Významnou roli také hraje vztah mezi oběma stranami komunikace. Čím bližší bude vzájemný vztah, tím uvolněnější bude jejich interakce. Pokud naopak emitenta a adresáta či adresáty nepojí blízký vztah, či se dokonce vůbec neznají, bude komunikát zdvořilejšího charakteru. Určující je dále přítomnost či absence adresáta. Pokud je adresát přítomný, probíhá mezi ním a mluvčím přímý kontakt, a proto je druhému zmíněnému dovolena implicitnost a neúplnost vyjadřování (Čechová, Krčmová, Minářová, 2008, s. 84-85).

3.3.1.7. Míra spontánnosti a připravenosti komunikace

Komunikaci lze podle absence či presence předchozí přípravy rozdělit na spontánní a bezprostřední a nebo naopak připravenou. Komunikáty je možné připravit kompletně nebo částečně, tedy v tezích či bodech. Důsledkem předchozí přípravy je obsahová a jazyková propracovanost, která se vyskytuje zejména v komunikacích veřejného a oficiálního charakteru. Často jako primární forma slouží psaný text, který je následně druhotně přednášen, nicméně tomu tak není vždy. Přípraveni mohou být všichni účastníci promluvy či jen někteří z nich, typickým příkladem jsou publicistické rozhovory, ve kterých je moderátor pečlivě připraven, respondent však nikoliv.

Zcela odlišného stylu bývají komunikáty spontánní, tedy nepřipravené, které se užívají v komunikaci neoficiální, popřípadě polooficiální. Struktura takových komunikátů je o poznání volnější, výběr výraziva je nepromyšlený a neobvyklé nejsou ani jazykové chyby a nemotivované opakování (Čechová, Krčmová, Minářová, 2008, s. 85-86).

3.3.1.8. Téma a jeho uchopení

Příslušnost tématu mezi objektivní stylové faktory je poněkud sporná a problematická, jelikož jedno téma lze pojmut a vyjádřit v rámci různých stylů. Na druhou stranu, většina témat je obvykle spjata s určitým stylem, a proto, jak tvrdí i Čechová, Krčmová a Minářová (2008, s. 86), jej lze za jeden z objektivních stylových faktorů považovat.

Konkrétní téma komunikátu obvykle plyne ze situace, Chloupek (1990, s. 72) dokonce tvrdí, že je komunikantům vnuceno okolím. Téma je převážně spjata s konkrétní oblastí lidské činnosti a myšlení, následkem toho je vázáno na určitou komunikační sféru. Následná komunikace na dané téma očekává určitý styl, nutno ale dodat, že s postupem času se vztah mezi tématem a jeho obvyklým jazykovým vyjádřením může měnit. Témata mohou být velmi různorodá a rovněž mohou mít různou míru závažnosti, což se odráží právě v charakteru a stylovém ztvárnění komunikace. Na téma lze částečně pohlížet jako na stylový faktor subjektivní, jelikož rozdílní autoři mohou téže téma pojmut rozdílně (Čechová, Krčmová, Minářová, 2008, s. 86-87).

3.3.2. Subjektivní stylové faktory

Subjektivní stylové faktory, rovněž zvané personální či individuální, jsou spjaté výhradně s osobností produktora; jak uvádí Chloupek (1990, s. 73) „jsou jím podmíněné a souvisejí se všemi jeho kvalitami, svéráznostmi a vlastnostmi.“ Jedná se tedy o faktory mimojazykové. Na rozdíl od objektivních, které komunikát omezují a kladou mu podmínky, mají subjektivní činitelé pozitivní povahu, jinými slovy, projevu něco přidávají. Mezi základní subjektivní stylové faktory můžeme řadit pohlaví; věk; vzdělání; obecné psychické založení produktora; aktuální psychický i fyzický stav produktora; osobní sklony a zájmy; místo, prostředí, odkud mluvčí pochází a kde žije; profese a příslušnost k určité ideologii. Vedle těchto základních činitelů může na komunikát působit ještě řada dalších, například jazykové a komunikační schopnosti; hloubka produktorova zážitku podnětaná daným projevem; smyslová vnímavost; vnitřní

potřeba vyjádřit určitou myšlenku či pocit; míra fantazie, znalost věci a obsahu komunikace; schopnost ovládat se; znalost a uplatňování mimojazykových dorozumívacích prostředků. Výše zmíněné faktory nepředstavují vyčerpávající výčet, jejich komplexní přehled ani podat nelze, jelikož subjektivních okolností ovlivňujících komunikát může být libovolně mnoho. Subjektivní faktory lze podle četnosti jejich výskytu rozdělit na centrální a periferní. Centrální jsou ty faktory, jejichž vliv se objevuje zcela či téměř ve všech komunikátech, oproti tomu ty periferní se vyskytují v mnohem omezenější míře (Beneš a kol., 2013, s. 152-154).

3.3.3. Shrnutí objektivních stylových faktorů

V následující tabulce poskytneme stručné shrnutí tématu objektivních stylových faktorů. U každého faktoru uvedeme dílčí aspekty a rovněž konkrétní tendence, které lze v komunikátech pozorovat.

Objektivní stylové faktory	Dílčí aspekty	Tendence
Základní funkce komunikátu (funkční styly)	Prostěsdělovací	Spontánnost, emocionálnost, nízká míra normovanosti a kontroly, neformálnost, důvěrnost, neveřejnost, dialogizovanost, přítomnost neverbálních prostředků, uvolněná syntax, tematická nesjednocenost, vsuvky, odbočky, anakoluty, výrazová ekonomie, redundance, nespisovná slovní zásoba, převaha konkrétních slov, zkracování výrazů, expresivita, užívání neologismů a vulgarismů, implicitnost, kontextová ukotvenost
	Odborný	Přesnost, jasnost, jednoznačnost, dominance pojmové složky, úplné a celistvé obsažení tématu, veřejnost, připravenost, spisovná až knižní slovní zásoba, monologičnost, situační nezakotvenost, potlačení emocionality a

		subjektivita, komplikované horizontální a vertikální členění, logické vnitřní uspořádání, složité souvětné konstrukce, kondenzace, intertextovost, užívání termínů
	Žurnalistický	Objektivnost, veřejnost, automatizované a aktualizované výrazové prostředky, užití publicismů a slov přejatých, expresivita, slovní zásoba z různých útvarů jazyka, věcnost, přesnost, srozumitelnost, originalita, intertextovost, aktuálnost
	Umělecký	Veřejnost, jedinečnost, užití poetismů, neologismů, osobitých metafor a slov citově a dobově zabarvených, slovosledná inverze, slovní zásoba z různých útvarů jazyka
	Administrativní	Objektivnost, přesnost, jednoznačnost, veřejnost, pragmatičnost, věcnost, faktografičnost, nocionálnost, veřejnost, oficiálnost, neexpresivnost, automatizovanost, připravenost, normovanost, členitost a hierarchizovanost, ekonomičnost jazyka, užití neutrálních spisovných výrazů a termínů, neosobnost, kondenzace
	Řečnický	Veřejnost, monologičnost, užití obrazných pojmenování, přesvědčivost, srozumitelnost, rozvinutá argumentace, iluze důvěrnosti, výrazy hodnotící a modální, kultivovanost
Užitá forma komunikátu	Mluvená	Nepřipravenost, spontánnost, bezprostřednost, sepětí se situací, neverbální prostředky, deviace od normy, jazyk hovorový a nespisovný, nahodilá struktura, odbočky

	Psaná	Připravenost, propracovanost, explicitnost, vyšší míra formálnosti, tendence dodržovat normu, jazyk spisovný, souvislá a logická vystavěnost
Kód jazykové komunikace	Verbální jazyk	Grafické či zvukové znaky
Ráz komunikátu	Veřejný	Oficiálnost, vyšší míra společenské závažnosti, formální jazykové prostředky, přesnost, kultivovanost, zdvořilost, dodržování normy, logická návaznost, relevance, spisovná slovní zásoba, propracovaná forma
	Soukromý	Neoficiálnost, důvěrnost, uvolněnost, hovorová slovní zásoba, deviace od normy, nepříliš komplikovaná syntax
Místo a čas komunikace	Povaha prostředí	Znamé/neznamé, soukromé/veřejné
	Fyzikální aspekty prostředí	Příznivý/nepříznivý vliv
	Čas	Omezený/neomezený
Adresáti	Sociologické proměnné	Přizpůsobení komunikátu věku, pohlaví, vzdělání, povolání...
	Počet adresátů	Monolog, dialog, polylog
	Vztah mezi účastníky	Uvolněnost/zdvořilost komunikátu
	Přítomnost/absence adresáta	Přímý/zprostředkovaný kontakt
Míra spontánnosti a připravenosti komunikace	Připravenost	Obsahová a jazyková propracovanost, oficiálnost
	Nepřipravenost	Spontánnost, bezprostřednost, neoficiálnost, volnější struktura, nepromyšlenost
Téma a jeho uchopení	Velmi různorodé	Určité téma obvykle vyžaduje určité zpracování

Tabulka č. 1: Shrnutí objektivních stylových faktorů

PRAKTICKÁ ČÁST

4. Metodologie

Praktická část této diplomové práce, jak bylo uvedeno již v úvodu, je rozdělena do dvou podkapitol. Jako cíl si tato část klade analýzu sesbíraného materiálu, prostřednictvím které chceme ověřit, zda je možné jazykové jevy typické pro prostředí sociálních sítí chápat jako projevy stylových faktorů, a nikoliv jako chyby či neznalost pisatelů.

První podkapitola, zaměřující se na dva základní typy komunikátů, a to neformální a formální, pracuje s materiálem, který pochází z různých internetových prostředí. Za neformální internetové komunikáty zde považujeme komunikaci prostřednictvím chatu, veřejné příspěvky a komentáře na sociálních sítích, emaily soukromé povahy a komentáře u článků s bulvární tematikou. Skupina formálních komunikátů je o něco užší, jedná se o emaily formální povahy a komentáře u článků se seriózní tematikou. Získávání zmiňovaných komunikátů bylo poměrně různorodé. Chatové komunikace a veřejné příspěvky a komentáře jsem čerpala z vlastních účtů na sociálních sítích *Facebook*, *Whatsapp* a *Instagram*, na kterých sleduji aktivitu několika španělsky mluvících osob a na kterých si rovněž píši se španělskými přáteli. Někteří z nich mi také pro účely této práce poskytli vlastní emailové konverzace, a to jak ty neformální, tak i formální. Články s bulvární tematikou, ze kterých jsme čerpali komentáře, pocházejí z internetového deníku *Exitoina*, zatímco ty se seriózní tematikou z *El País*. V těchto dvou případech se jednalo o veřejně přístupné komunikáty pocházející od zcela neznámých osob. Poté, co vymežíme tyto dva zásadní typy komunikátů na internetu, zaměříme pozornost na jednotlivé jazykové rysy, které se v nich typicky vyskytují. Všechny tendence budeme ilustrovat příklady pocházejícími ze zkoumaného vzorku.

V druhé podkapitole budeme sledovat jazykové chování konkrétních osob v rozmanitých internetových komunikačních prostředích. Abychom získali materiál pro zhotovení analýzy této podkapitoly, obrátili jsme se na několik španělských a španělsky hovořících osob s prosbou o shromažďování jejich komunikátů. Takto jsme získali různorodé internetové komunikáty od deseti osob. Jednalo se o neformální chatové konverzace, veřejné příspěvky a komentáře na sociálních sítích *Facebook* a *Whatsapp* a emaily formální povahy. Ve španělském jazyce užívaném jednotlivými osobami budeme

sledovat přítomnost a absenci tendencí, které jsme si v předchozí podkapitole uvedli jako typické pro neformální a formální internetové komunikáty.

Výsledky prováděné analýzy budou prezentovány v závěru této práce.

5. Podkapitola I

5.1. Komunikace na internetu

Internet je obrovský komunikační kanál, který svým uživatelům nabízí velké množství forem mezilidské komunikace. Tyto formy se od sebe více či méně liší, rozdíly mohou tvořit jejich vlastnosti, funkce, uživatelé, užitý jazyk či například rychlost předávání komunikátu. Obecně lze komunikáty na internetu rozdělit do dvou skupin, a to neformální a formální. Tato dichotomie se zakládá především na rozdílném typu jazyka, který je pisateli používán v obou komunikačních prostředích. V této práci mezi neformální komunikaci řadíme chat, veřejné příspěvky a komentáře na sociálních sítích, soukromé emaily a komentáře u článků s bulvární tematikou. Jako formální komunikáty klasifikujeme emaily formální povahy a komentáře u článků se seriózní tematikou. Následně se blíže zaměříme na oba typy komunikátů a uvedeme si charakteristiky užívaného jazyka.

5.1.1. Neformální komunikáty na internetu

Jak bylo již zmíněno výše, jako neformální komunikáty na internetu v této práci chápeme chat, veřejné příspěvky a komentáře na sociálních sítích, soukromé emaily a komentáře u článků s bulvární tematikou. Jedná se o komunikáty pocházející z rozmanitých komunikačních prostředí, která se od sebe v určitých aspektech značně liší. Nicméně přes jisté odlišnosti lze vytyčit mnohé charakteristické jazykové rysy, které komunikáty z těchto prostředí sdílí a které se v nich opakovaně objevují. Z tohoto důvodu můžeme z jazykového hlediska vnímat tyto komunikáty neformální povahy jako poměrně homogenní skupinu. Nejprve se zaměříme na jednotlivá neformální prostředí, odkud pochází analyzovaný vzorek a následně přesuneme pozornost na konkrétní jazykové tendence. Pro přehlednost budou všechny tendence řazeny dle jazykové roviny, ve které se vyskytují a každá z nich bude rovněž ilustrována na konkrétních příkladech.

5.1.1.1. Chat

Komunikaci prostřednictvím chatu nabízí drtivá většina sociálních sítí, mezi nimi i *Facebook* a *Whatsapp*, odkud pochází vzorek pro naši analýzu. Tento druh komunikace v psané formě je velmi spontánní a rychlý. Obvykle probíhá soukromě mezi dvěma či více účastníky, kteří jsou v dané chvíli online, tedy fyzicky přítomni u počítače či jiného zařízení umožňujícího připojení k internetu, a mohou na protějškem vytvořené

komunikáty bezprostředně reagovat. Jedná se tedy o interakci synchronní, jinými slovy, probíhající v reálném čase. Mezi účastníky dochází primárně k výměně psaných textových zpráv kratšího rozsahu, nicméně se ale také často můžeme setkat se zprávami s multimediálním obsahem, jako například obrázky, animovanými gify nebo obrazovými či zvukovými záznamy.

5.1.1.2. Veřejné příspěvky a komentáře

Veřejné příspěvky a komentáře pocházejí rovněž ze sociální sítě *Facebook*, nicméně *Whatsapp* již tuto formu komunikace neumožňuje, proto jsme jako druhou sociální síť pro čerpání materiálu zvolili *Instagram*, který je v současné době velmi populární. Příspěvky a komentáře obvykle nejsou určeny konkrétnímu jedinci, ale spíše většímu okruhu uživatelů či dokonce široké veřejnosti v závislosti na míře soukromí účtu daného přispívajícího a komentujícího jedince. Příspěvky a komentáře jsou obvykle kratšího rozsahu, jelikož většinou předávají stručnou a nekomplikovanou formou jednu myšlenku. Příspěvky mohou uživatelé zveřejňovat na svých, popřípadě i jiných profilech, dále je pak možné na tyto příspěvky reagovat formou komentáře, čímž se vytvoří řetězec vzájemně propojených komunikátů. Obdobně jako zprávy na chatu mohou být i tyto komunikáty tvořeny nejenom textem, ale i multimediálním obsahem.

5.1.1.3. Soukromé emaily

Emaily, stejně tak jako klasické dopisy, existují v mnoha podobách, nicméně my se zde omezuje pouze na ty soukromé. Obvyklým adresátem tohoto typu emailů je osoba, se kterou má autor více či méně blízký vztah, což bezpochyby ovlivňuje i volbu jazykových prostředků a obecně celkovou podobu komunikátu. Na rozdíl od chatu se v případě emailů obvykle nejedná o komunikaci synchronní, ale asynchronní, neprobíhá tedy v reálném čase. Z toho plyne, že účastníci této komunikace nereagují na komunikáty okamžitě, ve skutečnosti je tomu právě naopak a prodleva mezi odesláním a přečtením bývá vyšší. I v případě emailů je možné ke zprávě připojit multimediální obsah, nicméně to již není tak časté jako u předchozích dvou typů komunikace.

5.1.1.4. Komentáře u článků s bulvární tematikou

Jako zdroj materiálu jsme zvolili španělsky psaný internetový bulvární deník s názvem *Exitoina*. Zkoumané komentáře pocházejí ze sekce *Corazón*, která obsahuje články o slavných osobnostech a jejich soukromém a milostném životě. Čtenáři

prostřednictvím komentářů mohou reagovat na jednotlivé články, popřípadě také reagovat na předchozí komentáře vytvořené ostatními.

5.1.2. Jazykové jevy v neformálních komunikátech na internetu

5.1.2.1. Rovina foneticko-ortografická

5.1.2.1.1. Elize

Při elizi dochází k vypouštění jedné či skupiny hlásek, čímž se zkrátí zápis daného slova. Tato tendence se těší značné oblibě mezi komunikanty v neformálních internetových prostředích, jelikož se díky ní docílí úspory času a prostoru. Zkracování podléhala jak slova plnovýznamová, tak i gramatická. Pisatelé vždy vypustili pouze takové množství hlásek, aby nebyl postížen původní význam a slovo tak nadále zůstalo srozumitelné.

V analyzovaném vzorku byla častým typem elize apokopa, při které je odtržena koncová část slova. Se značnou frekvencí tato tendence postihovala delší plnovýznamová slova, jako jsou *televisión*, *universidad* a *cumpleños*, což můžeme vidět v následujících příkladech:

- *Hola! Pues muy bien, viendo un poco la tele.*
- *Tu vives cerca de la Uni?*
- *Me lo han regalado de mi cumple :D*

Další plnovýznamová slova, která značnou měrou podléhala zkracování, byla zejména ta, která obsahovala grafém *q*. V jejich případě docházelo k vypouštění dvou následujících samohlásek nacházejících se uvnitř slova, jedná se tedy o synkopu. V následujících příkladech můžeme vidět zkrácené sloveso *querer* ve dvou různých osobách, sloveso *quitar* a přídavné jméno *tranquilo*:

- *Qres ahora ?*
- *Simplente Qro hablar contigo*
- *Al final creo que te voy a qtar de mi Facebook :D*
- *Estaba muy tranqlo*

Vedle plnovýznamových slov byla zkracována i ta gramatická, tedy neplnovýznamová. Nejčastěji se jednalo o vztažné zájmeno či spojku *que* a tázací či zvolací zájmeno *qué*, kterým byly obvykle odtrženy obě samohlásky. Ke zkracování docházelo jednak když stála samostatně, ale také když tvořila část jiných slov či slovních spojení, jako například *porque*, *por qué* a *así que*:

- *Es difícil encontrar piso sobre todo si estas en un sitio q no conoces*
- *Tú q tal*
- *Porq sabia q hoy no iba a estudiar*
- *molestar por q?*
- *Así q hay que seguir con papá y mamá jajaja*

Zvláštním případem bylo zkracování slovesa *haber*. Někteří pisatelé toto slovo zapisovali bez počátečního grafému *h*, který nemá ve španělštině odpovídající foném, tudíž se tato souhláska nevyslovuje. Není ale zcela jasné, jestli se jedná o výskyt vědomé a záměrné afereze, díky které by došlo k přiblížení zápisu slovesa *haber* jeho vyslovované formě, či jestli se uživatelé pouze nevědomě dopouštěli ortografické chyby. Konkrétní výskyt tohoto jevu můžeme vidět v následujících příkladech:

- *Simpre lo e tenido*
- *Si e venido por 4 días*

5.1.2.1.2. Epenteze

Motivací pro epentezi, tedy přidání hlásky či hlásek, je obvykle snaha zdůraznit určité slovo ve výpovědi. V našem vzorku zkoumaných neformálních internetových konverzací byla nejčastějším typem epenteze paragoge. V drtivé většině případů nedocházelo k přidávání náhodné hlásky, ale spíše k násobení hlásky již ve slově obsažené. Počet přidaných hlásek se značně lišil, obecně lze ale říci, že čím více je hláska znásobená, tím větší důraz je na dané slovo kladen. Slova, která jsou tímto procesem prodlužována, jsou velmi různorodá. V následujících příkladech můžeme vidět paragoge v příslovci *sí*, pozdravu *hola* a názvu města:

- *Sii es muy bonito*
- *Holaaaaa!!! Muy bien!! Y tú , qué tal todo?*
- *he visto tu foto que bonita es segoviaaaaa*

5.1.2.1.3. Nahrazování grafických znaků jinými

V porovnání s dvěma předchozími tendencemi, elizí a epentezí, nedochází k nahrazování grafických znaků jinými tak často, nicméně se nejedná o jev zanedbatelný. V následujících příkladech vidíme nahrazení grafému *c* a skupiny *qu* grafémem *k* a substituci grafému *y* grafémem *i*. Ve všech těchto případech se jedná o přiblížení zápisu slova jeho vyslovované formě:

- *yo llegue a casa a las 11 de la mañana*
- *Así estará mejor aki*
- *que me voi hacer la cena*

5.1.2.1.4. Interpunkce

V komunikaci na chatu se uživatelé často uchylují k nestandardnímu užití interpunkčních znamének, jejichž funkcí je informovat adresáta o struktuře a organizaci promluvy. V analyzovaném vzorku konverzací lze zaznamenat několik majoritních tendencí týkajících se interpunkce, které se objevovaly s vysokou frekvencí. Jedná se konkrétně o opomíjení tázacích a rozkazovacích znamének na začátku věty, násobení tázacích a rozkazovacích znamének na konci věty a částečná či úplná absence diakritiky. V případě používání znásobených otazníků a vykřičníků se obvykle jedná o zcela vědomé a záměrné jednání pisatele, jelikož tímto způsobem informuje adresáta o svém postoji a emocích, jako například údiv, zděšení, radost, rozhořčení a podobně. Setkat se můžeme se seskupením dvou či tří znamének, ale také s jejich mnohonásobně vyšším počtem, obecně totiž platí, že čím více znamének, tím vyšší míra dané emoce či stupeň důrazu. V následujících příkladech můžeme vidět výše zmíněné jevy:

- *Quienes están en Irlanda?*
- *Todo en orden, todo bien más o menos!*
- *20 amigos???*
- *genial!!!!*
- *porque entre semana trabajo y el proximo finde semana me voy que es la despedida de soltero de mi hermano y el siguiente me voy a Benidorm de fiesta y desfase a la playa con unos amigos*
- *que tal encontraste a tu amigo al final*

5.1.2.1.5. Diakritika

Dvě ve španělštině vyskytující se diakritická znaménka, čárka a vlnovka, jsou často v online chatu užívána v rozporu s normou. Mnozí uživatelé ve vzorku námi analyzovaných konverzací buď nepsali znaménka vůbec, nebo pouze v některých případech:

- *Aa!! El ano que viene ire. Tu como estas*
- *Si, el horario de España es muy diferente al del resto de Europa*

- *Sí jaja la gente siempre piensa que soy mas joven*

V zápisu těch, kteří se uchýlili k částečnému psaní diakritiky bylo možné vysledovat dvě hlavní tendence; buď používali pouze vlnovku a současně opomíjeli označovat přízvuk čárkou, nebo naopak používali obě znaménka, ale zato zcela nepravidelně až náhodně.

5.1.2.1.6. Velká písmena

Psaní velkých písmen ve španělštině, stejně tak jako v jiných jazycích, podléhá jistým pravidlům, která účastníci neformální internetové komunikace ne vždy respektují. S jejich porušováním se můžeme setkat na počátku výpovědi i různých vlastních jmen a názvů, ve kterých mnozí uživatelé píší malé písmeno, ačkoliv norma vyžaduje velké, jak můžeme vidět v následujících příkladech:

- *he visto tu foto que bonita es segoviaaaaa*
- *Muuy bieen, en praga con unos amigos y tuu que taal?*
- *Aquí en Madrid no le dan tanta importancia como en sevila por ejemplo*

Z analýzy vzorku lze rozlišit dva druhy nestandardního psaní velkých písmen, a to buď jejich úplné opomíjení, jak ilustruje první příklad, kde majuskule nebyla použita na počátku výpovědi ani v názvu města, nebo pouze částečné. Ve zbylých dvou příkladech je užití velkých písmen nejednotné, promluva v druhém příkladu začíná velkým písmenem, nicméně název města je již psaný s písmenem malým; ve třetím příkladu jsou zmiňovány názvy dvou měst, přičemž jeden začíná velkým písmenem a druhý nikoliv. Vidíme tedy, že se jedná o tendenci nepravidelnou a značně nahodilou.

5.1.2.2. Rovina pragmatická

5.1.2.2.1. Neverbální komunikace

Existují dva časté způsoby, prostřednictvím kterých pisatelé sdělovali adresátovi své emoce a duševní rozpoložení, a to emotikony a citoslovce. Oba dva způsoby jsou schopny efektivně předávat širokou škálu mimojazykových informací, a proto se těší značné oblibě.

5.1.2.2.1.1. Emotikony

Emotikony, čili obličejové tvorečky tvořené grafickými znaky, autoři často používali pro doplnění jejich promluvy. Internetová komunikační prostředí obvykle nabízejí obrovské

množství různých emotikon, my si v následujících příkladech uvedeme několik nejčastějších:

- *No pasa nada :)*
- *Seguro q me rompo algo intentándolo :(*
- *no la llames puta pobrecilla :D :D*
- *luego hablamos :-**

V prvním příkladu značí usmívající se emotikona dobrou náladu a navozuje přátelskou atmosféru mezi účastníky konverzace, v druhém příkladu se naopak jedná o obličej zamračený, který naznačuje nespokojenost, špatnou náladu či smutek. Emotikona ve třetím příkladu symbolizuje smích a sděluje autorovo pobavení, v posledním příkladu můžeme vidět emotikonu vyjadřující polibek na rozloučenou.

5.1.2.2.1.2. Citoslovce

Citoslovce imitující různé zvuky či hlasy se v neformální internetové komunikaci používají stejným způsobem jako emotikony. Ve vzorku zkoumaných konverzací jsme se mohli setkat s mnoha různými citoslovci, přičemž některá se opakovala s velmi vysokou frekvencí. Ty nejpoužívanější si uvedeme v následujících příkladech:

- *Siempre piensas q estoy nervioso jajajajaj*
- *Amm... No es lo mismo ...*
- *Bufff, son bastantes años*

V prvním příkladu můžeme vidět citoslovce smíchu, nicméně existují i další varianty tohoto citoslovce, například *jejeje* či *haha*. Druhý příklad obsahuje citoslovce značící zamyšlení a příklad poslední znechucení či nelibost. Nutno dodat, že význam citoslovce není vždy jednoznačný, při jeho interpretaci je nutné brát v potaz kontext, ve kterém se vyskytuje.

5.1.2.2.2. Tykání

Pro některá neformální komunikační prostředí, jako například chat, je typické, že se na nich setkávají a interagují lidé, kteří se znají, tedy které pojí určitý reální vztah. V takových případech je tykání zcela logické. Nicméně i v neformálních komunikacích, jejichž účastníci jsou s největší pravděpodobností zcela neznámé osoby, dochází ke vzájemnému tykání. V reakcích na komentáře u článků s bulvární tematikou se proto běžně můžeme setkat se zájmenem *tú*, popřípadě *te*:

- *Dejalo te molesta? Es su esposa*
- *No te gusta ponerte a veine uñas ????? jajajaaj*

5.1.2.2.3. Téma

Obecně můžeme říci, že se v neformálních komunikačních prostředích obvykle projednávají témata běžná, nezávažná či osobní. Nejinak tomu je i v případě internetu. Co se týče například chatu, nejvíce se pisatelé zajímali o příjemcovu náladu, v minulosti či současnosti prováděnou činnost, budoucí aktivity a jiné všední záležitosti:

- *qué tal? disfrutando de vacaciones? :-)*
- *Mucha fiesta anoche??*

5.1.2.3. Rovina lexikálně-sémantická

5.1.2.3.1. Výpůjčky z anglického jazyka

Angličtina je v současné době jazykem číslo jedna a nejinak je tomu i v prostředí internetu. Není proto divu, že mnoho uživatelů zařazuje výpůjčky z anglického jazyka mezi svou běžnou slovní zásobu. Pro ilustraci této tendence si uvedeme několik příkladů:

- *Te quiero friki <3 Nos vemos muy pronto para celebrarlo todo*

Slovo *friki*, které slovník Španělské královské akademie považuje za hovorové, pochází z anglického *freaky*, přičemž do českého jazyka bychom ho mohli přeložit jako „blázen“ či „podivín“. Je zřejmé, že toto slovo již prošlo jistými ortografickými modifikacemi, které přiblížily jeho zápis výslovnosti.

- *ESTA MUJER ES UNA CRACK Y ES MI HERMANA!*

Slovo *crack* se v anglickém jazyce vyskytuje ve stejné podobě, bylo tedy převzato beze změny. V tomto kontextu označuje výjimečnou osobnost.

- *escribiendo un essay :(*

V tomto příkladu vidíme použití anglického slova *essay*, ačkoliv španělština disponuje odpovídajícím výrazem *ensayo*. Motivace vedoucí autora k nevyužití potenciálu vlastního jazyka a použití cizojazyčného slova by mohla být předmětem diskuse. Nicméně je možné, že se snažil odlišit, ozvláštnit svůj projev či si jednoduše na španělské označení nevzpomněl.

5.1.2.3.2. Hovorová slova a vulgarismy

V neformálním komunikačním prostředí se více než běžně můžeme setkat s výrazy hovorovými, či dokonce vulgárními. Tyto výrazy jsou typické spíše pro ústní formu komunikace, jak ale víme, neformální jazyk na internetu má přes svou psanou podobu poměrně blízko právě k mluvenosti, a proto se v něm slova hovorová a vulgární rovněž objevují. Pro ilustraci tohoto jevu si uvedeme několik komunikátů obsahujících tyto výrazy:

- *Así q hay que seguir con papá y mamá jajaja*
- *Uff pues tiene tela*
- *Q rollo, no te estreses mucho.*
- *Mi amorrrrrrrrrrrrrrrrrrrrr es un cachondo!!*
- *despues son todas putas porque no se lo bancan mas !!!!!!!!!!!*
- *dejense de joder con estos viejos garcas !!!!!!!!!!!*

V prvním příkladu můžeme vidět výrazy *papá* a *mamá*, které slovník Španělské královské akademie klasifikuje jako hovorová či infantilní. Tato promluva je navíc zakončena citoslovcem značícím smích, a proto lze celý komunikát interpretovat jako žertovný, do kterého se slova *papá* a *mamá* hodí více, než jejich neutrální varianty *padre* a *madre*.

Následující dva příklady obsahují slovní spojení *tener tela* a *qué rollo*, které jsou rovněž hovorové. Fráze *tener tela* znamená „nadbytek“ či „obrovské množství“, navíc je doprovázena citoslovcem *uff*, které vyjadřuje odfrknutí naznačující autorovu nelibost. *Qué rollo* lze přeložit jako „to je ale opruz“, přičemž můžeme vidět, že autor zkrátil zvolací zájmeno *qué* na jediný grafém *q*. Tímto výrazem autor naznačuje empatii s příjemcovým problémem.

V posledních třech příkladech autoři použili výrazy vulgární povahy. Všechny tyto promluvy jsou navíc zdůrazněny mnoha vykřičníky, lze tedy odvodit, že pisatelé byli rozzlobení, a proto volili slova vyjadřující jejich negativní a silně emotivní postoj v probírané záležitosti.

5.1.2.4. Rovina syntaktická

Syntax je v jazyce užívaném v neformálních internetových prostředích velmi zjednodušená, s komplikovaně vystavěnými větami se téměř nesetkáme, značně převažují věty jednoduché či nevětné výpovědi:

- *Te re vanco mauro . Con semejante mujer yo también la alagaria de ese modo . Y ustedes resentidas jajajajaja no tengo palabras*
- *Que ordinario!*

Rychlý charakter tohoto druhu komunikace, která nebývá dopředu připravená ani promyšlená, má za následek nepříliš častý výskyt spojek a spojovacích výrazů, které by naznačovaly vztahy mezi jednotlivými částmi věty. Autoři mají spíše tendenci kumulovat myšlenky jednu za druhou tak, jak jim přicházejí na mysl, přičemž obvykle jednotlivé myšlenky oddělují čárkami, třemi tečkami či kopulativní spojkou y:

- *amor....jaajja que viejo ridiculo, a todas les llevo de viaje y le dijo lo mismo....y obvio te sanan las partes rotas ...xq la billetera arregla todo...togas vip*

5.1.3. Formální komunikáty na internetu

Skupina formálních komunikátů na internetu, se kterými v této práci pracujeme, je o něco menší než předchozí probíraná. Řadíme mezi ně promluvy pocházející ze dvou internetových komunikačních prostředí, a to emaily formální povahy a komentáře u článků se seriózní tematikou. Stejně tak jako v případě neformálních komunikátů považujeme i tuto skupinu za poměrně homogenní, jelikož můžeme sledovat jisté výrazné jazykové charakteristiky, které sdílejí. Nejprve okomentujeme obě formální komunikační prostředí, se kterými zde pracujeme, a poté se zaměříme na jejich shodné jazykové rysy, které budou uváděny dle příslušné jazykové roviny. Pro lepší představu budou všechny zmiňované tendence doplněny o konkrétní příklady.

5.1.3.1. Emaily formální povahy

Emaily formální povahy obvykle adresujeme osobám, se kterými nemáme blízký vztah, neznáme je, popřípadě jsme jim podřízeni. Jejich typické použití je v profesním prostředí. Komunikace prostřednictvím tohoto typu emailů, stejně tak jako emailů soukromých, neprobíhá obvykle v reálném čase, což zahrnuje jistou prodlevu mezi napsáním a přečtením. Autoři si při psaní formálních emailů zpravidla dávají velmi záležet jak na obsahu, tak na formě své zprávy. Napsání obvykle předchází více či méně důkladné promyšlení a následuje kontrola, popřípadě oprava. V případě tohoto typu komunikace je více než žádoucí vyvarovat se jakýchkoliv chyb a odchylek od normy.

5.1.3.2. Komentáře u článků se seriózní tematikou

Komentáře u článků se seriózní tematikou, které v této práci analyzujeme, pocházejí z internetového deníku *El País*. Jedná se o jeden z nejčtenějších deníků ve Španělsku. Jeho rozmanité články jsou členěny do mnoha sekcí dle tématu, o kterém pojednávají. V našem případě pochází komentáře ze skupiny článků o Španělsku. Princip přidávání komentářů a reakcí je na tomto webovém deníku stejný, jako tomu bylo u dříve zmíněného deníku bulvárního.

5.1.4. Jazykové jevy ve formálních komunikátech na internetu

5.1.4.1. Rovina foneticko-ortografická

5.1.4.1.1. Elize, epenteze, nahrazování grafických znaků jinými

Kromě velmi ojedinělých a z hlediska frekvence výskytu naprosto zanedbatelných případů jsme se s elizí, epentezí a nahrazováním grafických znaků jinými ve formálních internetových komunikátech nesetkali. Autoři v případě tohoto druhu komunikace psali téměř výhradně slova v jejich plné a ortograficky správné formě. V následujících dvou případech můžeme vidět použití slova *independentistas*, přičemž v prvním z nich je zkráceno, zatímco ve druhém se vyskytuje v plné formě. Nutno zmínit, že výskyt druhé, tedy plné varianty, významně převažuje výskyt synkopovaného tvaru:

- *Casi prefiero a los indepes, a ellos al menos se les ve venir.*
- *Eso es precisamente lo que se les puede aplicar a los independentistas [...]*

5.1.4.1.2. Interpunkce

Pisatelé formálních internetových komunikátů obvykle dodržovali standardní užití interpunkčních znamének. Jednotlivé věty těchto promluv byly zakončovány tečkou a v případě potřeby byly jejich části oddělovány čárkami. Co se týče otazníků a vykřičníků, byla obě tato znaménka užívána správně, tedy jak na konci, tak i na počátku daného větného celku. Oproti neformálním internetovým komunikátům zde nedocházelo ani k jejich násobení, jinými slovy, byla interpunkční znaménka používána ve standardním počtu, jak můžeme vidět v následujících příkladech:

- *Este Espadaler es el que está contra el matrimonio homosexual, ¿no?*
- *Por Pujol, ¡qué poca originalidad!*

5.1.4.1.3. Diakritika

Obě ve španělštině se vyskytující diakritická znaménka, čárka a vlnovka, byla stejně jako znaménka interpunkční používána standardně. K jejich opomíjení téměř nedocházelo, jak můžeme vidět v následujících dvou příkladech:

- *Quizás es la mejor alternativa en Cataluña hoy por hoy.*
- *Lo que hay que sumar son euros a la cuenta corriente, porque sin nómina el Sr. Espadaler las está viendo negras.*

5.1.4.1.4. Velká písmena

I v tomto bodě se formální a neformální komunikáty na internetu velmi liší. Zatímco v druhých zmíněných byly majuskule používány značně omezeně či nahodile, ve formálním prostředí je autoři užívali v souladu s normou. S velkým písmenem se můžeme setkat jak na počátku věty, tak ve vlastních jménech a názvech:

- *De todas formas, en la próxima clase, os daré más información.*
- *Acompañé a mi doliente esposa a Urgencias del Hospital del Mar en Barcelona, Cataluña.*

5.1.4.2. Rovina pragmatická

5.1.4.2.1. Neverbální komunikace

Emotikony a citoslovce s oblibou používané v neformálních internetových prostředích pro vyjadřování rozmanitých mimojazykových informací se v komunikátech pocházejících z formálních prostředí neobjevují. Vyznění těchto promluv lze obecně označit za neutrální, jinými slovy, citově nezabarvené, a proto v nich emotikony a citoslovce nemají místo.

5.1.4.2.2. Vykání

V neformálních internetových prostředích obvykle komunikujeme s osobami zcela neznámými či s takovými, se kterými nemáme bližší vztah. Není proto k podivu, že si účastníci námi zkoumané formální komunikace zpravidla vykali, jak vidíme v následujících příkladech:

- *Usted es libre de creerse las mentiras que le vengán en gana...*
- *¿Sería posible de alguna manera quedar con usted este martes (día 4) en su despacho?*

5.1.4.2.3. Téma

Předmětem formálních internetových komunikátů bývá obvykle téma závažnějšího a specifitějšího charakteru. Ve formálních emailech se pisatelé zpravidla obracejí na adresáta s prosbou, žádostí či nějakým problémem, který sami nemohou vyřešit. V komentářích seriózních deníků účastníci debatují o tématu daného článku, v námi analyzovaném vzorku se například jednalo o politiku:

- *Hay que sumar, pero el PSC sólo quiere sumar con Podemos y los independentista. Y el PSOE, con sus tragaderas habituales, no le hace ascos a otro tripartito.*

5.1.4.3. Rovina lexikálně-sémantická

5.1.4.3.1. Výpůjčky z anglického jazyka

Shodným rysem formálních a neformálních internetových komunikátů je výskyt výpůjček z anglického jazyka, ačkoliv v prvních zmíněných se neobjevovaly tak často. Na rozdíl od anglicismů v neformálních prostředích, které byly obvykle hovorové či citově zabarvené, se v případě prostředí formálních jedná o výrazy odbornější povahy. V následujících příkladech můžeme vidět užití slov *web*, *stock* a *líder*:

- *Yo me he utilizado los que están en la web.*
- *Me gustaría saber si tienen en stock o podrían conseguir el libro "La voz de tu alma" de Lain Garcia Calvo, y qué precio tendría.*
- *[...] el emprisionamiento de políticos y líderes sociales que lo están no solo por sus ideas políticos sino por pretender desafiar el ordenamiento constitucional y estatutario [...]*

5.1.4.3.2. Odborná slovní zásoba

Jak jsme již uvedli dříve, témata typicky se vyskytující ve formálních internetových komunikátech jsou poměrně závažná a specifická. S tím souvisí i slovní zásoba odbornějšího charakteru odpovídající konkrétnímu tématu, která je v tomto druhu komunikace užívána. Příkladem mohou být komentáře osob reagujících na článek s politickou tematikou, které obsahovaly výrazy jako *democristiano*, *libertades cívicas* a *nacionalismo*:

- *La apuesta del PSC incluyendo a un democristiano en sus listas es arriesgada.*

- *Claramente ingenuas y honestamente destructivas para la unidad de España y las libertades cívicas.*
- *El nacionalismo es una enfermedad que no se cura, se agrava.*

5.1.4.3.3. Hovorová slova a vulgarismy

Ve formálních internetových komunikátech bylo užití hovorových či dokonce vulgárních slov v podstatě zanedbatelné. Pisatelé se naopak spíše snažili o kultivovaný projev, a proto zpravidla volili slova spisovná a neutrální, jak ilustruje následující příklad:

- *Debido a que se me han comunicado que se cuentan con algunas vacantes me gustaría trasladar mi interés en solicitar una de las plazas.*

5.1.4.4. Rovina syntaktická

Internetové komunikáty formálního charakteru zpravidla bývají promyšlené či dokonce předem připravené, což se odráží mimo jiné i v jejich výstavbě, která je komplikovanější a sofistikovanější. Vedle vět jednoduchých pisatelé často používali i souvětí, a to jak kratší, tak i poměrně rozsáhlá:

- *Asimismo deseamos invitar al que lo desee a participar con nosotros en algunos de los eventos preparados para 2016 y 2017 con motivo del Festival Nacional de Teatro Juvenil en español que tendrá lugar en marzo y también con las IV Jornadas de Hispanismo, Educación y Cultura Digital que organiza la universidad junto con la Agregaduría de Educación, la Embajada de España y el Instituto Cervantes de Praga.*

Na rozdíl od neformálního typu komunikátů se v tomto případě hojně setkáme i se spojkami a spojovacími výrazy. Autoři se snaží, aby jejich sdělení bylo přehledné, jasné a srozumitelné, a proto užívají spojky a spojovací výrazy k naznačení vztahů mezi jednotlivými částmi věty či myšlenkami, tak jako v následujícím příkladu:

- *Adjunto el formulario excel con mis datos, pero por favor ten en cuenta que apenas empezaré en [název společnosti] el próximo martes, entonces aún no tengo algunos datos de la empresa que me pides en el formulario.*

6. Podkapitola II

6.1. Specifikace účastníků

Komunikáty z různých internetových komunikačních oblastí pro nás shromážděly celkem deset účastníků odlišných sociologických proměnných. V celkovém počtu účastníků byla obě pohlaví zastoupena rovnocenně: pět žen a pět mužů. Věk všech osob se pohyboval mezi 22 a 43 lety. Majoritně se jednalo o příslušníky španělské národnosti, pouze ve dvou případech o příslušníky české. Všichni zúčastnění měli buď dokončené, či v současné době probíhající vysokoškolské vzdělání.

Prezentovat detailní analýzu jazyka všech deseti účastníků by bylo značně rozsáhlé, a proto jsme se rozhodli do práce zahrnout pouze čtyři z nich. Neprezentovat analýzu jazyka všech účastníků také podpořil fakt, že se přes odlišné sociologické proměnné jednotlivých osob jejich komunikáty ve výrazných jazykových rysech shodovaly. Při zvažování, které čtyři osoby by bylo nejvhodnější zahrnout do této práce, jsme se rozhodovali podle toho, kteří účastníci nám poskytli nejucelenější a nejrepresentativnější vzorek komunikátů.

6.2. Účastník 1

Pohlaví: muž

Věk: 25

Národnost: španělská

Vzdělání: vysokoškolské

6.2.1. Neformální internetové komunikáty

6.2.1.1. Rovina foneticko-ortografická

6.2.1.1.1. Elize, epenteze

Účastník 1 se poměrně často uchýloval jak k vypouštění, tak i k přidávání hlásek. V jeho neformálních komunikátech jsme zaznamenali zejména výskyt apokopy a paragoge, ale rovněž i epenteze. Ve vzorku byla velmi často apokopována gramatická slova *que* a *qué*. Následně můžeme vidět příklady všech zmíněných tendencí:

- *Q tal?*
- *Estando en el frigo*
- *Holaa*
- *Ahhh pues genial entonces, me alegre :D*

- *Como vamoos???*

6.2.1.1.2. Nahrazování grafických znaků jinými

Pokud opomeneme několik neúmyslných překlepů způsobených rychlostí a nepozorností, v námi zkoumaném vzorku neformálních komunikátů účastník 1 nenahrazoval grafické znaky jinými.

6.2.1.1.3. Interpunkce

Účastník 1 nepoužíval interpunkci dle normy. Tato tendence byla patrná zejména v případě otazníků a vykřičníků, které zapisoval pouze na konci promluvy, tedy ignoroval fakt, že jejich přítomnost je vyžadována i na počátku. Kromě opomíjení docházelo v jeho promluvách i k násobení těchto dvou znamének, což dodávalo dané výpovědi jistou expresivitu:

- *Q tal?*
- *Mucha fiesta anoche??*
- *Q bien!!!*

6.2.1.1.4. Diakritika

Ani diakritika nebyla v neformálních komunikátech účastníka 1 používána v souladu s normou. V případě vlnovky byly případy její absence téměř zanedbatelné, co se ale týče přízvuku, k jeho označování docházelo s mnohem nižší frekvencí:

- *Mañana ire a unos pueblos que hay cerca*
- *Y ponemos el belen y el arbol hahah*

6.2.1.1.5. Velká písmena

Velká písmena byla účastníkem 1 užívána značně nahodile. Některé promluvy začínaly majuskulí, jiné nikoliv. Velmi nepravidelné bylo i psaní velkých písmen na počátku vlastních jmen a názvů:

- *Yo muy bien, acabo de llegar a casa*
- *estaba viendo una peli*
- *Ah y ahora en madrid que haces? Mas oficina? jajaj*

6.2.1.2. Rovina pragmatická

6.2.1.2.1. Neverbální komunikace

Účastník 1 ve svých komunikátech používal jak emotikony, tak i citoslovce. Přičemž druhé zmíněné se objevovaly s o něco vyšší frekvencí. Nejčastěji tento účastník prostřednictvím emotikon a citoslovcí sděloval dobrou náladu a smích:

- *Bueno no te preocupes, seguramente me quede aqui el año que viene :D asiq tienes tiempo*
- *Jajajaj eso es bueno no?*

6.2.1.2.2. Tykání

V neformálních internetových interakcích účastník 1 všem osobám, kterým adresoval svou promluvu, tykal:

- *Pues recupérate todo*

6.2.1.3. Rovina lexikálně-sémantická

6.2.1.3.1. Výpůjčky z anglického jazyka, hovorová slova a vulgarismy

Ve vzorku komunikátů účastníka 1 byl zaznamenán velmi nízký výskyt výrazů hovorových a cizojazyčných výpůjček. Vulgarismus jsme dokonce nezaznamenali ani jednou. Jedním z mála hovorových slov bylo například *curro*, které by se dalo označit jako hovorové synonymum slova *trabajo*:

- *Como llevas el curro?*

6.2.1.4. Rovina syntaktická

Účastník 1 používal velmi zjednodušenou syntax, v jeho promluvách převažují věty jednoduché, popřípadě nevětné výpovědi:

- *Estuvo muy guay*
- *Q bien!!!*

Promluvy účastníka 1 jsou velmi chudé na spojky a spojovací výrazy, jednotlivé myšlenky nepojí v souvětích, ale spíše je kumuluje v krátkých zprávách jednu za druhou:

- *A vevale*
Sino dejala en mi casa
Y ponemos el belen y el arbol hahah
A q hora subes

6.2.2. Formální internetové komunikáty

6.2.2.1. Rovina foneticko-ortografická

6.2.2.1.1. Elize, epenteze, nahrazování grafických znaků jinými

Ve formálních komunikátech vytvořených účastníkem 1 jsme nezaznamenali žádné případy výskytu elize, epenteze ani nahrazování grafických znaků jinými. Všechna slova byla zapsána v souladu s ortografickými normami.

6.2.2.1.2. Interpunkce

Formální internetové komunikáty vytvořené účastníkem 1 neobsahovaly tázací, zvolací ani rozkazovací věty, nebylo tedy možné sledovat použití otazníků a vykřičníků. Nicméně ta znaménka, která využíval, byla použita v souladu s normou. V jeho promluvách se můžeme setkat s tečkami na konci vět a čárkami oddělujícími jednotlivé části vět, ale rovněž i s dvojtečkami a závorkami. Díky adekvátní přítomnosti interpunkce byly tyto komunikáty velmi přehledné, jak můžeme vidět v následujícím příkladu:

- *Este jueves hay una serie de conferencias, desde las 16 a las 19 (el embajador de España va a abrir el acto) en P-1.*

6.2.2.1.3. Diakritika

Stejně jako interpunkční znaménka používal účastník 1 ta diakritická v souladu s normou. Setkáme se tedy jak s označenou palatalizovanou výslovností *n*, tak i s přízvukem:

- *[...] va a hablar sobre pragmática (Ironía, humor, dobles sentidos... en español)*

6.2.2.1.4. Velká písmena

Velká písmena byla uživatelem 1 používána jak na počátku vět, tak i na počátku vlastních jmen a názvů:

- *Este jueves hay una serie de conferencias, desde las 16 a las 19 (el embajador de España va a abrir el acto) en P-1.*

6.2.2.2. Rovina pragmatická

6.2.2.2.1. Neverbální komunikace

Vyznění formálních promluv účastníka 1 bylo neutrální, tedy citově nezabarvené. Emotikony ani citoslovce v tomto typu komunikace nepoužíval.

6.2.2.2.2. Vykání

V závislosti na konkrétním adresátovi účastník 1 ve formálních promluvách používal vykání i tykání. Z analýzy bylo zřejmé, že osobám nadřízeným a neznámým vykal, zatímco těm podřízeným tykal:

- *A comienzos de septiembre, contacté con ustedes debido a que quería organizar una visita [...]*
- *Para terminar, tengo una sorpresa para vosotros.*

6.2.2.3. Rovina lexikálně-sémantická

6.2.2.3.1. Výpůjčky z anglického jazyka, hovorová slova a vulgarismy

Ve formálních komunikátech účastníka 1 nebyl zaznamenán výskyt výpůjček z anglického jazyka, slov hovorových ani vulgárních.

6.2.2.3.2. Odborná slovní zásoba

Účastník 1 používal výrazy odbornější povahy související s určitým tématem. Zaznamenat jsme mohli slova jako například *conferencia*, *embajador* či *pragmática*:

- *Por otro lado, el lunes 9 de abril mi colega [jméno osoby] va a hablar sobre pragmática*

6.2.2.4. Rovina syntaktická

Formální komunikáty účastníka 1 byly značně propracovanější než ty neformální. Vedle vět jednoduchých jsme se proto mohli velmi často setkat se složitějšími souvětími. Časté bylo rovněž i užití spojek a spojovacích výrazů:

- *Por lo tanto, voy a cancelar la clase, pero tenéis que ir a las conferencias.*

6.3. Účastník 2

Pohlaví: muž

Věk: 28

Národnost: španělská a ekvádorská

Vzdělání: vysokoškolské

6.3.1. Neformální internetové komunikáty

6.3.1.1. Rovina foneticko-ortografická

6.3.1.1.1. Elize, epenteze

Účastník 2 používal elizi i epentezi poměrně často. Z druhů elize byla nejčastější apokopa, která v jeho komunikátech postihovala zejména delší plnovýznamová slova, jako například *universidad* a *cumpleaños*. K obecně velmi oblíbenému zkracování gramatických slov *que* a *qué* nedocházelo v tomto vzorku nikterak často. Několik případů jsme sice zaznamenali, nicméně se jednalo o zanedbatelné množství vzhledem k počtu plně napsaných variant. K použití epenteze docházelo zejména v případech, ve kterých chtěl tento pisatel zdůraznit citové zabarvení. S nejvyšší frekvencí byla násobena koncová hláska slova. Případy elize a epenteze můžeme vidět v následujících příkladech:

- *Sí en la uni*
- *Mañana es el cumple de mi madre*
- *Heyyy. Muy bien. Y tú ??*
- *Siiiiiii jajaja. Aún no trabajo así que*

6.3.1.1.2. Nahrazování grafických znaků jinými

Ve zkoumaných komunikátech tohoto účastníka jsme se nesetkali s žádným případem nahrazování grafických znaků jinými.

6.3.1.1.3. Interpunkce

Způsob, jakým účastník 2 používal interpunkci, mnohdy odporoval normě. Nejčastější tendencí postihující interpunkci bylo psaní tázacích a rozkazovacích, popřípadě zvolacích znamének pouze na konci dané věty, jinými slovy, docházelo k opomíjení užití interpunkce na jejím počátku. Často se rovněž vyskytovalo násobení těchto dvou znamének. Co se týče teček, jejich užití bylo značně nahodilé, některé věty byly zakončeny tímto znaménkem, zatímco u jiných chybělo. Tyto deviace ilustrují následující příklady:

- *Pero es tu novio o todavía no ?*
- *Feliz navidad !!!! :D:D:D*

- *Yo ya estoy muy viejo o qué ???*
- *Se parece mucho al español. No es muy difícil*

6.3.1.1.4. Diakritika

K použití diakritiky rovněž mnohdy docházelo v nesouladu s normou. Obecně lze říci, že účastník 2 zapisoval diakritická znaménka poměrně nahodile. Opomíjení se týkalo zejména čárek, jak vidíme v následujícím příkladu, který obsahuje jak slova s označeným, tak i s neoznačeným přízvukem:

- *despues de las practicas veré jajajja*

6.3.1.1.5. Velká písmena

V případě psaní velkých a malých písmen se tento účastník od normy příliš neodkláněl. Převážná většina jeho výpovědí začíná velkým písmenem, nicméně co se týče vlastních jmen a názvů, bylo možné zaznamenat případy, ve kterých byla taková slova psána s malým počátečním písmenem:

- *Feliz navidad !!!! :D:D:D*
- *Aquí en Madrid no le dan tanta importancia como en sevila por ejemplo*

6.3.1.2. Rovina pragmatická

6.3.1.2.1. Neverbální komunikace

Účastník 2 používal s oblibou oba prostředky neverbální komunikace, na které jsme se zaměřovali, a to citoslovce a emotikony. Zastoupení těchto prostředků bylo ve vzorku jeho neformálních internetových komunikátů poměrně rovnocenné, mohli jsme dokonce zaznamenat i promluvy, ve kterých byly současně přítomny jak citoslovce, tak i emotikony:

- *Y simplemente dejamos de hablar y ya jajaj*
- *Ahh que bien jeje. Me alegro por ti :D*
- *No seas mala jajaja :D:D*

6.3.1.2.2. Tykání

Ve zkoumaném vzorku neformálních internetových komunikací účastník 2 všem osobám, se kterými interagoval, tykal:

- *A ver dime exactamente que necesitas y veo a ver si puedo ayudarte*

6.3.1.3. Rovina lexikálně-sémantická

6.3.1.3.1. Výpůjčky z anglického jazyka, hovorová slova a vulgarismy

Slovní zásoba použitá účastníkem 2 v neformálních prostředích na internetu neobsahovala příliš anglicismů, nicméně bylo možné jich několik zaznamenat. Jednalo se například o poměrně oblíbenou zkratku *ok* vyjadřující souhlas a zvolání *hey*:

- *Heyyy. Muy bien. Y tú ??*
- *Mmmm ok*

Výskyt hovorových slov a vulgarismů byl o něco vyšší, než tomu bylo u výpůjček. Jako příklad můžeme uvést sloveso *pillar*, které v daném kontextu znamenalo „zastihnout“ či „nachytat“. Mezi zaznamenanými vulgarismy se objevila například slova *idiota* a *joder*:

- *querías pillarme desprevenido eh?? jajajajajaja*
- *Ya no hablo con ella resultó ser un poco idiota*
- *Calvin Klein, joder parecía hecho a medida*

6.3.1.4. Rovina syntaktická

Účastník 2 se nejčastěji vyjadřoval v jednoduchých větách či nevětných výpovědích. Minoritně jsme se mohli setkat i se souvětími, nicméně jejich zastoupení bylo o poznání nižší, než tomu bylo u předešle zmíněných dvou typů výpovědí:

- *Tienes toda la razon*
- *Yo bien jejej. Todo tranquilo por aquí*

Co se týče spojek a spojovacích výrazů, účastník 2 je používal ve velmi omezené míře. Pro jeho výpovědi bylo spíše typické, že byly zapisovány v krátkých a jednoduchých větách a řazeny jedna za druhou obvykle buď bez přítomnosti spojek či s užitím slučovací spojky *y*:

- *Prácticas en una empresa. Yo voy a ir a una academia de inglés. Y seré profesor.*

6.3.2. Formální internetové komunikáty

6.3.2.1. Rovina foneticko-ortografická

6.3.2.1.1. Elize, epenteze, nahrazování grafických znaků jinými

Účastník 2 se ve zkoumaném vzorku formálních komunikátů nedopouštěl elize ani epenteze a rovněž nenahrazoval grafické znaky jinými. Všechna slova zapisoval v souladu s ortografickou normou.

6.3.2.1.2. Interpunkce

Způsob, jakým účastník 2 používal interpunkční znaménka, odpovídal normě. Větné celky uzavíral tečkou a části vět odděloval v případě potřeby čárkami. Pro lepší organizaci textu také používal závorky a lomítka. Otazníky a vykřičníky se ve formálních komunikátech tohoto účastníka neobjevovaly. Užití interpunkce můžeme vidět v následujícím příkladu:

- *Sí. Los dos martes los tengo libres, no habría ningún problema.*

6.3.2.1.3. Diakritika

Účastník 2 používal diakritická znaménka v souladu s normou, neopomínal jak čárky, tak ani vlnovky:

- *Si hay alguna duda o si hay algo que añadir y/o cambiar me lo hacéis saber y lo haría encantado.*

6.3.2.1.4. Velká písmena

Psaní velkých písmen účastníkem 2 odpovídalo normě. Psal je na počátku vět a rovněž i vlastních jmen a názvů:

- *Pero él no trabaja para la empresa Los Serranos, sino para Eiffage.*

6.3.2.2. Rovina pragmatická

6.3.2.2.1. Neverbální komunikace

Formální komunikáty psané účastníkem 2 neobsahovaly citoslovce ani emotikony, jejich vyznění bylo zpravidla neutrální.

6.3.2.2.2. Vykání

V majoritní části formálních komunikátů účastník 2 adresovaným osobám vykal:

- *En caso contrario les enviaré el informe lo antes posible.*

6.3.2.3. Rovina lexikálně-sémantická

6.3.2.3.1. Výpůjčky z anglického jazyka, hovorová slova a vulgarismy

Nezaznamenali jsme žádná hovorová a vulgární slova. Co se týče výpůjček z anglického jazyka, jejich použití bylo velmi omezené. Vícekrát jsme se například mohli setkat se slovem *web*:

- *Yo me he utilizado los que están en la web.*

6.3.2.3.2. Odborná slovní zásoba

Účastník 2 téměř nepoužíval výrazy odbornější povahy.

6.3.2.4. Rovina syntaktická

Na první pohled bylo zřejmé, že v případě formálních komunikátů tohoto účastníka, byla použita značně komplikovanější syntax. Výskyt složitějších souvětí a rovněž i spojek a spojovacích výrazů byl velmi frekventovaný:

- *En comparación al modelo que se me envió, mi alumno (que yo sepa) no ha realizado ningún examen, por lo tanto, aclaro en el informe que el nivel dado es apreciación mía, por lo consiguiente, cabe destacar que no es algo real al cien por cien.*

6.4. Účastník 3

Pohlaví: žena

Věk: 22

Národnost: španělská

Vzdělání: vysokoškolské

6.4.1. Neformální internetové komunikáty

6.4.1.1. Rovina foneticko-ortografická

6.4.1.1.1. Elize, epenteze

Ve vzorku neformálních komunikací účastníka 3 jsme mohli zaznamenat výskyt obou těchto tendencí. Nicméně je třeba zmínit, že tendence prodlužovat slova, tedy epenteze, byla ve srovnání s četností výskytu elize mnohem frekventovanější. V několika

málo případech elize se vždy jednalo o apokopu. Setkali jsme se i se zkrácenou formou slov *qué* a *que*, nicméně počet plně vypsanych tvarů značně převažoval formy apokopované. Nejčastěji se vyskytující epentezí byla jako obvykle paragoge, s výrazně nižší frekvencí jsme se setkali i s vkládáním hlásek dovnitř slova:

- *Tranqui*
- *Encima es q seguro que no puedo por tu culpa*
- *Nadaaaa ya me contaras*
- *Enamoradita me tienes, la mejooooor <3 <3*

6.4.1.1.2. Nahrazování grafických znaků jinými

Obecně lze říci, že účastník 3 nenahrazoval grafické znaky jinými. Setkali jsme se pouze s ojedinělými případy, jejichž počet byl zanedbatelný. Jedním z nich byl následující příklad, ve kterém *por* ve slově *porque* bylo nahrazeno grafémem *x*:

- *Xq la semana que viene podría*

6.4.1.1.3. Interpunkce

Interpunkce byla účastníkem 3 zapisována značně nestandardně. Většina promluv nebyla zakončována tečkami, a i mnoho čárek bylo opomenuto. Znaménka tázací a rozkazovací či zvolací byla psána pouze na konci daného větného celku, v některých případech dokonce chyběla úplně. Pro vyjádření důrazu účastník 3 vykřičníky a otazníky násobil. Zmíněné odchylky můžeme vidět v následujících příkladech:

- *Tu todo bien?*
- *Igualmente, qué tengas suerte! Buenas noches*
- *tu que tal*
- *La puedo preguntar si, pero que preguntas serian??*

6.4.1.1.4. Diakritika

Účastník 3 zapisoval diakritiku značně nahodile a nepravidelně. Co se týče vlnovky, objevili jsme jen několik málo výskytů opomenutí. Opačná situace ale nastala v případě čárky, jejíž absence byla velmi častá. Objevovaly se dokonce i promluvy, ve kterých byl současně přízvuk některých slov správně označen, zatímco u jiných zcela ignorován:

- *y lo demas son tutorias*

- *Si, sé donde es pero nunca he ido es mas pequeño no?*

6.4.1.1.5. Velká písmena

Psaní velkých písmen nebylo již tak nahodilé, jako tomu bylo v případě diakritiky a interpunkce, přesto nebyl počet opomenutí majuskulí zcela zanedbatelný. Vlastní jména a názvy účastník 3 psal s velkým počátečním písmenem, jinak tomu ale bylo na počátku promluv, které v některých případech velké písmeno postrádaly:

- *Pues estoy viviendo en Inglaterra*
- *creo que no, porque todo el material esta en checo*

6.4.1.2. Rovina pragmatická

6.4.1.2.1. Neverbální komunikace

Neformální promluvy účastníka 3, na rozdíl od ostatních účastníků, nebyly příliš často doprovázeny emotikonami a citoslovci. Setkali jsme se pouze s několika málo případy, dva z nich můžeme vidět v následujících příkladech:

- *nada :)*
- *me he apuntado a zumba jaja*

6.4.1.2.2. Tykání

V komunikacích na neformálních internetových prostředích účastník 3 všem osobám, kterým své zprávy adresoval, tykal:

- *Dame tu correo*

6.4.1.3. Rovina lexikálně-sémantická

6.4.1.3.1. Výpůjčky z anglického jazyka, hovorová slova a vulgarismy

Většina anglicismů zaznamenaných v promluvách tohoto účastníka by se dala zařadit do sémantického pole z oblasti internetu. V následujícím příkladu můžeme vidět zkratku *pc* z anglického *personal computer* a *app*, což je zkratka slova *application*:

- *Holaaa, perdona que mem deje el pc abierto y no tengo la app en el movill*

V neformálních promluvách účastníka 3 nebyla hovorová ani vulgární slova příliš frekventovaná. V celém vzorku jsme se setkali pouze s několika málo případy. Jako příklad použitého slova hovorového můžeme uvést *rollo*, které v daném kontextu označovalo nudnou, či dokonce otravnou věc:

- *muy bien aunque aun estoy intentando solucionar cosas de las asignaturas... un rollo*

6.4.1.4. Rovina syntaktická

V promluvách účastníka 3 převažují věty jednoduché a nevětné výpovědi, omezeně se můžeme setkat se souvětími. Co se týče spojek, jejich užití bylo značně omezené; za nejčastěji se vyskytující spojku považujeme slučovací y:

- *solo a algunas*
- *Podríamos hacer algo juntas un día*
- *Perdona mañana tengo un examen y he estado estudiando*

6.4.2. Formální internetové komunikáty

6.4.2.1. Rovina foneticko-ortografická

6.4.2.1.1. Elize, epenteze, nahrazování grafických znaků jinými

V komunikátech formálního charakteru účastník 3 slova nekrátil, neprodužoval ani nenahrazoval grafické znaky jinými. Zápis všech slov byl ve zkoumaném vzorku v souladu s normou.

6.4.2.1.2. Interpunkce

Interpunkce byla ve formálních komunikátech účastníka 3 užívána standardně, ať už se jednalo o čárky, tečky či otazníky, minoritně také dvojtečky:

- *¿Hay algún problema en que me la lleve a la reunión?*

6.4.2.1.3. Diakritika

Diakritika, stejně tak jako interpunkce, byla užívána dle normy. Čárky a vlnovky byly zapsány ve všech slovech, které je vyžadovaly:

- *Acabo de leer el correo de la reunión de mañana, [...]*

6.4.2.1.4. Velká písmena

Co se týče psaní velkých písmen, nezaznamenali jsme výskyt odchylek. Jednotlivé věty a rovněž i vlastní jména a názvy začínaly vždy majuskulí:

- *Soy [jméno osoby] y apliqué al Máster en Atención Temprana: Prevención, Detección e Intervención en las Alteraciones del Desarrollo y del Aprendizaje.*

6.4.2.2. Rovina pragmatická

6.4.2.2.1. Neverbální komunikace

Ve formálních komunikátech účastník 3 nepoužíval prostředky neverbální komunikace jinak velmi oblíbené v internetové komunikaci neformální. Jeho promluvy byly neutrální a zdvořilé.

6.4.2.2.2. Vykání

Účastník 3 osobám, pro které byly jeho formální komunikáty určeny, zpravidla vykal, nicméně jsme se setkali i s tykáním. Z kontextu bylo možné dedukovat, že tento účastník vykal osobám nadřizovým a neznámým, a naopak tykal těm, které blíže znal:

- *Un saludo y a la espera de sus noticias*
- *[...] está listo para que me digas si así sirve o tengo que realizar alguna modificación.*

6.4.2.3. Rovina lexikálně-sémantická

6.4.2.3.1. Výpůjčky z anglického jazyka, hovorová slova a vulgarismy

Ve formálních internetových komunikátech účastníka 3 jsme nezaznamenali výskyt anglicismů ani slov hovorových či vulgárních.

6.4.2.3.2. Odborná slovní zásoba

Ve formálních komunikátech tohoto účastníka jsme se téměř nesetkali s odbornou slovní zásobou.

6.4.2.4. Rovina syntaktická

Syntaktická výstavba formálních komunikátů byla propracovanější a komplikovanější. Mnohem častěji, než v případě komunikátů neformálních jsme se setkali se složitějšími souvětími, jejichž části byly propojeny rozmanitými spojkami:

- *Debido a que se me ha comunicado que se cuentan con algunas vacantes, me gustaría trasladar mi interés en solicitar una de las plazas.*

6.5. Účastník 4

Pohlaví: žena

Věk: 24

Národnost: španělská

Vzdělání: vysokoškolské

6.5.1. Neformální internetové komunikáty

6.5.1.1. Rovina foneticko-ortografická

6.5.1.1.1. Elize, epenteze

Účastník 4 slova ve svých neformálních komunikátech zkracoval i prodlužoval. Co se týče četnosti těchto tendencí, epenteze byla o něco frekventovanější než tendence opačná. Jako obvykle elize nejčastěji postihovala koncové hlásky slov, jinými slovy, majoritně se jednalo o apokopu. I v případě epenteze byly nejčastěji zasaženy koncové hlásky slov, nejfrekventovanějším typem tedy byla paragoge. Výskyt elize a epenteze můžeme vidět v následujících příkladech:

- *este finde ibamos al parque natural*
- *Hombreeee, si cocina bien de por sí, después de una noche de fiesta, todo sabe mejor!!*
- *Siiii, ese fue uno de los que más me gustó*

6.5.1.1.2. Nahrazování grafických znaků jinými

Účastník 4 žádné grafické znaky jinými ve svých neformálních internetových komunikátech nenahrazoval.

6.5.1.1.3. Interpunkce

Obdobně jako ostatní účastníci, ani tento nepoužíval interpunkci v souladu s normou. Věty tázací a rozkazovací či zvolací byly zakončeny odpovídajícím znaménkem, nicméně na jejich počátku již chybělo. Pro dodání důrazu některým větným celkům byly otazníky či vykřičníky násobeny. V porovnání s ostatními zapisoval tento účastník mnohem častěji čárky, aby oddělil jednotlivé části větných celků. Tyto tendence můžeme pozorovat v následujících příkladech:

- *Qué tal por allí?*
- *Ánimo con la tesis!*
- *Muchas gracias guapos!!!*

- *Hola!!! Perdón por responder ahora, ese día lo vi en clase y se me pasó responderte. Todo muy bien, esta semana presento mi tfg y ya han empezado los exámenes, y tú qué tal?*

6.5.1.1.4. Diakritika

Účastník 4 zpravidla diakritická znaménka neopomínal, nicméně s několika případy absence, zejména přízvuku, jsme se setkali:

- *Si, este verano allí y el año que viene intentare seguir por mi cuenta*

6.5.1.1.5. Velká písmena

Účastník 4 některé promluvy začínal velkým písmenem, jiné nikoliv. Co se týče vlastních jmen a názvů, jejich první písmeno bylo zpravidla velké:

- *espero que mejoré el tiempo*
- *En una semana vuelvo a Chequia!! Voy a estar un mes en Brno*

6.5.1.2. Rovina pragmatická

6.5.1.2.1. Neverbální komunikace

Pro sdělování nálady a citového rozpoložení užíval účastník 4 jak emotikony, tak i citoslovce. Zaznamenali jsme různé druhy emotikon, jako například mrkající obličej, obličej s vyplazeným jazykem či srdíčka, nicméně tou nejčastější byl obličej smějící se. Stejně tak tomu bylo v případě citoslovcí, nejfrekventovaněji zaznamenával tento účastník smích:

- *Gracias :D*
- *Somos poquitas, si jajaja*

6.5.1.2.2. Tykání

V neformálních promluvách účastník 4 adresátům tykal:

- *Tú eres de rima fácil, verdad, poeta?*

6.5.1.3. Rovina lexikálně-sémantická

6.5.1.3.1. Výpůjčky z anglického jazyka, hovorová slova a vulgarismy

Neformální komunikáty účastníka 4 obsahovaly anglicismy a slova hovorová, nikoliv však vulgární. Několikrát jsme se setkali například se slovem *friki* pocházejícím

z anglického *freaky*, které můžeme přeložit jako „blázen“. Jako příklad hovorové slovní zásoby můžeme uvést slovo *mamasota*, které bylo v daném kontextu použito jako něžné oslovení:

- *Te quiero friki <3*
- *Ya sabemos que me prefieres a mí mamasota... ;)*

6.5.1.4. Rovina syntaktická

Většinová část textu tohoto účastníka byla tvořena nevětnými výpověďmi či jednoduchými větami. V mnohem menší míře bylo možné zaznamenat souvětí. Výskyt spojek a spojovacích výrazů byl poměrně redukovaný. Příklady velmi frekventovaných typů výpovědí můžeme vidět v následujících příkladech:

- *allí en República Checa?*
- *Y el año que viene empiezo un máster. Espero que en Granada*

6.5.2. Formální internetové komunikáty

6.5.2.1. Rovina foneticko-ortografická

6.5.2.1.1. Elize, epenteze, nahrazování grafických znaků jinými

Účastník 4 ve formálních komunikátech zapisoval slova v jejich normované ortografické podobě; s případy elize, epenteze či nahrazování grafických znaků jinými jsme se nesetkali.

6.5.2.1.2. Interpunkce

Interpunkce byla účastníkem 4 používána ve formálních komunikátech podle normy. Oznamovací větné celky byly zakončeny tečkami a jejich části odděleny čárkami. I v případě otazníků jsme zaznamenali výhradně správný zápis, tedy jak na konci, tak i na počátku věty. Pro lepší přehlednost a rychlejší orientaci v textu rovněž tento účastník používal dvojtečky a lomítka. Příklad užití interpunkce můžeme vidět v následujících příkladech:

- *Como me dijo, la nota biográfica de Anna Banti ha sido breve, quizás demasiado.*
- *[...] debido a ello he tenido que eliminarla de los miembros de la unidad familiar para poder presentar la solicitud, ¿es un error o está bien realizado?*

6.5.2.1.3. Diakritika

Diakritika byla zapisována standardně, nezaznamenali jsme opomenutí vlnovky ani čárky:

- *En un correo anterior me dijeron que sería antes de final del año 2017.*

6.5.2.1.4. Velká písmena

Velká písmena byla uživatelem 4 psána v případech, které to vyžadovaly. Proto jsme se s nimi setkali jak na počátku větných celků, tak i na počátku vlastních jmen a názvů:

- *Le adjunto aquí la redacción de mi TFG.*
- *[...] que es además el día en que terminan mis exámenes en la Universidad de Granada.*

6.5.2.2. Rovina pragmatická

6.5.2.2.1. Neverbální komunikace

Citoslovce ani emotikony přidávající výpovědi emocionálně zabarvené vyznění nebyly ve formálních komunikátech používány. Komunikáty byly neutrální a zdvořilé.

6.5.2.2.2. Vykání

Účastník 4 adresátům svých formálních komunikátů vždy vykal:

- *Me pongo en contacto con ustedes porque he presentado hoy mi solicitud de Beca MEC pero me han surgido unas dudas.*

6.5.2.3. Rovina lexikálně-sémantická

6.5.2.3.1. Výpůjčky z anglického jazyka, hovorová slova a vulgarismy

Ve formálních komunikátech účastníka 4 jsme se neseťkali s anglicismy ani se slovy hovorovými či vulgárními.

6.5.2.3.2. Odborná slovní zásoba

V souvislosti s konkrétním tématem projednávaným v daném komunikátu používal účastník 4 slovní zásobu odbornějšího charakteru. Příkladem může být jednání s univerzitou ohledně budoucího studia, které obsahovalo slova jako *solicitud*, *certificado* a *créditos*:

- *En adjunto os envío el documento de la Solicitud de Reconocimiento Académico.*
- *¿Se podría presentar un certificado en el que se explicita que actualmente estoy cursando los últimos créditos del grado, estando matriculada de la asignatura de TFG?*

6.5.2.4. Rovina syntaktická

Větné celky formálních komunikátů byly pečlivě vystavěné, syntax byla o poznání propracovanější a komplikovanější, než tomu bylo v případě komunikátů neformálních. Zaznamenat jsme mohli i bohatší výskyt různých typů spojek a spojovacích výrazů:

- *Solo era para decirle que he empezado a leer algunos artículos pero que sigo esperando a que me llegue la obra de Banti, que está encargada y ha habido algún problema con el pedido, pero debería llegar esta semana.*

Závěr

Všichni účastníci, jejichž komunikáty jsme analyzovali, v současné době studují vysokou školu nebo mají již ukončené vysokoškolské vzdělání. Pro osm z celkového počtu deseti účastníků je španělština rodným jazykem; přičemž zbylí dva, kteří jsou české národnosti, se tímto jazykem zabývají na profesní úrovni. Jedná se tedy o osoby, u kterých se elementární neznalost španělského jazyka, do které bychom mohli zařadit právě neznalost španělské interpunkce a diakritiky, nepředpokládá.

Z předešle prezentované analýzy vyplývá, že se jazykové chování týž osob v různých internetových oblastech mění. Obecně můžeme říci, že v neformálních komunikačních prostředích se všichni účastníci uchylovali ke specifickým tendencím, které mnozí dřívější jazykovědci považovali za chyby či projevy neznalosti. Mezi tyto specifické tendence řadíme zejména elizi, epentezi, nahrazování grafických znaků jinými, nestandardní užití interpunkce, diakritiky a velkých písmen, vyjadřování emocí prostřednictvím emotikon a citoslovcí, hovorová slova, vulgarismy a zjednodušenou syntax. Naopak komunikáty formální povahy vytvořené našimi účastníky měly propracovaný jak obsah, tak i formu. Nedochovalo v nich k elizi, epentezi ani k nahrazování grafických znaků jinými; interpunkce, diakritika i velká písmena byla užívána v souladu s normou, slovní zásoba byla neutrální až odborná a větné celky komplikovaněji vystavěné.

Analýza prokázala, že účastníci standardní a normovaný španělský jazyk znají a ovládají. Proto můžeme tvrdit, že se výše zmíněných tendencí typických pro oblast sociálních sítí dopouštěli zcela vědomě a účelově. Právě stylové faktory nám pro takové chování nabízejí vysvětlení. Pisatelé při tvorbě jakéhokoliv komunikátu berou v potaz mnoho okolností, nejenak tomu je i v případě sociálních sítí. Při vytváření neformálního internetového komunikátu hraje roli například užitá forma, která se nachází na rozhraní mluvenosti a psanosti, soukromý ráz komunikátu, bližší vztah účastníků či nepřipravenost. Pro formální komunikáty je naopak typická čistě psaná forma, veřejný ráz, absence bližšího vztahu mezi účastníky a vysoká míra připravenosti. Právě tyto okolnosti, které nazýváme stylovými faktory, působí ve vzájemné součinnosti a ovlivňují pisatele při výběru jazykových prostředků.

Resumen

El trabajo de fin de carrera se dedica al tema de las peculiaridades del español en el campo de las redes sociales. Este trabajo está dividido en dos partes principales, las cuales son una parte teórica y una práctica.

La parte teórica es la encargada de definir los asuntos clave, la fuente informática para su elaboración fue literatura especializada de los autores checos, españoles y americanos. Debido a que no somos los primeros que se ocupan de esta problemática, ponemos especial atención a los estudios previamente publicados cuyos temas están vinculados con el lenguaje usado en el campo de las redes sociales. Los siete estudios de los que tratamos son *Género confuso: género chat* de John Mayans i Planells, *The influence of oral discourse in chat language from a normative perspective: Deviations from standard Spanish* de Anais Holgadová Lageová y Álvaro Recio Diego, *El uso del lenguaje en los diferentes canales de Internet* de Francisco Manuel Rangel Pardo y Paolo Rosso, *El ciberespañol: características del español usado en Internet* de Isabel Álvarezová, *¿Es el lenguaje de Internet un lenguaje específico?* de Mikel Amigot, *E-čeština* de Světa Čmejková y últimamente *La ortotipografía en el lenguaje de Facebook* de Irena Fialová y Jana Králová. Lo que es muy interesante es que todos los autores tratan el lenguaje de las redes sociales en una manera diferente. La percepción del lenguaje de las redes sociales no cambia sólo con los autores sino también con el paso del tiempo. En general, podemos decir que los estudios anteriores perciben las peculiaridades de este tipo de lenguaje como errores, opinión que no comparten los autores posteriores.

Después nos dedicamos al español usado en el ámbito de las redes sociales. Nos enfocamos en los rasgos típicos de este tipo de español. Dichos rasgos se clasifican según los niveles lingüísticos a los que afectan: fonético-ortográficos, pragmáticos, léxico-semánticos y morfológico-sintácticos.

A continuación, centramos nuestra atención en los factores de estilo. Creemos que es necesario tomar estos factores en consideración cuando estudiamos el lenguaje de internet. Se sabe que los factores de estilo sin duda influyen la comunicación en general y por eso no hay motivos para subestimarlos u olvidarlos en el caso del lenguaje de internet.

La parte práctica está dividida en dos subcapítulos. Su objetivo es realizar el análisis de los datos recogidos y comprobar si es posible percibir los rasgos lingüísticos

típicos para el ámbito de las redes sociales como manifestaciones de los factores de estilo y no como errores cometidos por los escritores.

En el primer subcapítulo definimos los dos tipos básicos de la comunicación que se encuentran en internet: formal e informal. En el caso de cada uno, nos centramos en los rasgos lingüísticos que son típicos del español usado en dichos ámbitos, tanto formales como informales. Todos los rasgos mencionados están ilustrados con ejemplos reales de las comunicaciones de internet.

En el segundo subcapítulo, analizamos el uso del lenguaje de diez personas en varios tipos de entornos de la comunicación de internet. El objeto principal de nuestro análisis es observar cómo varía el modo en el que las personas usan el español según el carácter y el grado de la formalidad del entorno comunicativo. También intentamos descubrir las tendencias lingüísticas, que comparten las comunicaciones de personas diferentes en un mismo ámbito.

Todos los participantes cuyos ejemplos hemos estado analizando están estudiando la universidad o han completado la educación universitaria. Para ocho de las diez personas, el español es su idioma nativo; mientras que las otras dos, que son de nacionalidad checa, se ocupan de este idioma a nivel profesional. Estas son personas cuya ignorancia elemental del idioma español no se espera.

El análisis muestra que el uso del lenguaje de las mismas personas en diferentes dominios de internet cambia. En general, podemos decir que en entornos de comunicación informales, todos los participantes recurren a tendencias específicas que muchos lingüistas anteriores han considerado como errores o manifestaciones de ignorancia. Como ejemplos de estas tendencias podemos mencionar elisión, epéntesis, sustitución de los símbolos gráficos por otros, el uso estándar de signos de puntuación y diacríticos y de letras mayúsculas, la manifestación de las emociones a través de los emoticonos y interjecciones, palabras coloquiales, vulgares y la sintaxis simplificada. Por otro lado, las comunicaciones formales producidas por nuestros participantes tenían contenido y forma sofisticados. En ellos, no hubo la elisión, la epéntesis ni sustitución de los símbolos gráficos por otros; los signos de puntuación y diacríticos y las letras mayúsculas fueron usados de acuerdo con la norma; el léxico usado fue neutral y técnico y las oraciones se construyeron de forma más elaborada.

El análisis ha demostrado que los participantes dominan el español estándar. Por lo tanto podemos afirmar que las tendencias antes mencionadas, típicas de las redes sociales, se han cometido de forma totalmente consciente. Los escritores, al producir

cualquier comunicación, toman en cuenta muchas circunstancias, y así es el caso de las redes sociales. Estas circunstancias las llamamos los factores de estilo.

Zdroje

- ÁLVAREZ, Isabel, 2011. El ciberespañol: características del español usado en Internet. *Selected proceedings of the 13th Hispanic Linguistics Symposium*, ed. Luis A. Ortiz-López [online]. Somerville, MA: Cascadilla Proceedings Project, s. 33-41 [cit. 27.3.2018]. Dostupné z: <http://www.lingref.com/cpp/hls/13/paper2473.pdf>
- AMIGOT, Mikel, 2007. ¿Es el lenguaje de Internet un lenguaje específico? *Instituto Cervantes: Congresos internacionales de la lengua española* [online]. [cit. 4.3.2018]. Dostupné z: http://congresosdelalengua.es/cartagena/ponencias/seccion_2/25/amigot_mikel.htm
- BARTOŠ, Lubomír, BUZEK, Ivo a FIALOVÁ, Irena, 2006. *Neología en el español actual*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě.
- BENEŠ, Martin a kolektiv, 2013. *Studie k moderní mluvnici češtiny 2: Komunikační situace a styl*, eds. Soňa Schneiderová a Oldřich Uličný. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- BOYD, Danah Michele a ELLISON, Nicole, 2008. Social Network Sites: Definition, History, and Scholarship. *Journal of Computer-Mediated Communication* [online]. International Communication Association, vol. 13, iss. 1, s. 210-230 [cit. 19.4.2016]. Dostupné z: <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1083-6101.2007.00393.x/full>
- BRIZ GÓMEZ, Antonio a Grupo Val. Es. Co., 2000. El análisis de un texto oral coloquial. *¿Cómo se comenta un texto coloquial?* [online]. Barcelona: Ariel Practicum, s. 33-46 [cit. 4.3.2018]. Dostupné z: https://cvc.cervantes.es/ensenanza/biblioteca_ele/antologia_didactica/descripcion_comunicativa/briz03.htm
- CASTELA, Greice de Silva, 2005. La lengua que se utiliza en los chat: ¿es español? ¿Esta forma de escritura se trasladará a otros géneros? *Actas del II simposio José Carlos Lisboa de didáctica del español como lengua extranjera del Instituto Cervantes de Río de Janeiro* [online]. Instituto Cervantes de Río de Janeiro, s. 241–247 [cit. 19.4.2016]. Dostupné z: https://cvc.cervantes.es/ensenanza/biblioteca_ele/publicaciones_centros/rio_2005.htm
- ČECHOVÁ, Marie, 2017. Administrativní styl. *CzechEncy - Nový encyklopedický slovník češtiny*, eds. Petr Karlík, Marek Nekula, Jana Pleskalová [online]. Brno:

- Masarykova univerzita. [cit. 27.3.2018]. Dostupné z:
<https://www.czechency.org/slovník/ADMINISTRATIVN%C3%8D%20STYL>
- ČECHOVÁ, Marie, KRČMOVÁ, Marie a MINÁŘOVÁ, Eva, 2008. *Současná stylistika*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny,
 - ČMEJRKOVÁ, Světlá, 2006. E-čeština. *Čeština doma a ve světě - ročník XIV: Čeština na internetu* [online]. Praha: Ústav českého jazyka a teorie komunikace FF UK, s. 4-15 [cit. 4.3.2018]. Dostupné z: <https://ucjtk.ff.cuni.cz/veda-a-vyzkum/publikace/cestina-doma-a-ve-svete/>
 - FIALOVÁ, Irena a VESELÁ, Jana, 2018. La ortotipografía en el lenguaje de Facebook. *Lingua viva* 26, ed. Zdeňka Matyušová. České Budějovice: Katedra jazyků pedagogické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, s. 44-56.
 - GARCÍA TERÁN, Marta, 2004. Cómo escriben en Internet: Los adolescentes crearon un extraño lenguaje para chatear. *La Nación* [online]. [cit. 27.5.2018]. Dostupné z: <https://www.lanacion.com.ar/621736-los-adolescentes-crearon-un-extrano-lenguaje-para-chatear>
 - HOFFMANNOVÁ, Jana, 2017. Projevy mluvené a psané. *CzechEncy - Nový encyklopedický slovník češtiny*, eds. Petr Karlík, Marek Nekula, Jana Pleskalová [online]. Brno: Masarykova univerzita. [cit. 27.3.2018]. Dostupné z: <https://www.czechency.org/slovník/PROJEVY%20MLUVEN%C3%89%20A%20PSAN%C3%89>
 - HOFFMANNOVÁ, Jana, 2017. Prostěsdělovací styl. *CzechEncy - Nový encyklopedický slovník češtiny*, eds. Petr Karlík, Marek Nekula, Jana Pleskalová [online]. Brno: Masarykova univerzita. [cit. 27.3.2018]. Dostupné z: <https://www.czechency.org/slovník/PROST%C4%9ASD%C4%9ALOVAC%C3%8D%20STYL>
 - HOLGADO LAGE, Anais a RECIO DIEGO, Álvaro, 2014. The influence of oral discourse in chat language from a normative perspective: Deviations from standard Spanish. *The spoken language in a multimodal context: description, teaching, translation*, eds. Sandra Falbe a Jenny Brumme [online]. Berlín: Frank & Time, s. 115-133 [cit. 4.3.2018]. Dostupné z: <https://books.google.cz/books?id=GtgeAgAAQBAJ&pg=PA115&lpg=PA115&dq=the+influence+of+oral+discourse+in+chat+language+from+a+normative+perspective&source=bl&ots=jppqh5VCL3&sig=c2Ye9iJT65qFbpENlxKnss1sUG8&hl=cs>

[&sa=X&ved=0ahUKEwi97-HVs-nLAhWDKJoKHSrLDpkQ6AEIJzAB#v=onepage&q=the%20influence%20of%20oral%20discourse%20in%20chat%20language%20from%20a%20normative%20perspective&f=false](#)

- CHLOUPEK, Jan a kolektiv, 1990. *Stylistika češtiny*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství.
- KOMÁREK, Miroslav, 1999. Komunikace versus systém? *Slovo a slovesnost* [online]. Ústav pro jazyk český AV ČR, vol. 3, iss. 1, s. 187-194 [cit. 19.3.2018]. Dostupné z: <http://sas.ujc.cas.cz/archiv.php?art=3847>
- KRAUS, Jiří, 2017. Řečnický styl. *CzechEncy - Nový encyklopedický slovník češtiny*, eds. Petr Karlík, Marek Nekula, Jana Pleskalová [online]. Brno: Masarykova univerzita. [cit. 27.3.2018]. Dostupné z: <https://www.czechency.org/slovník/%C5%98E%C4%8CNICK%C3%9D%20STYL>
L
- KRČMOVÁ, Marie, 2007. Fonetika: Kapitola 2 Řeč mluvená a řeč psaná. *Masarykova univerzita: E-learning* [online]. [cit. 8.3.2018]. Dostupné z: <http://is.muni.cz/elportal/estud/ff/js07/fonetika/materialy/ch02.html>
- KRČMOVÁ, Marie, 2017. Odborný styl. *CzechEncy - Nový encyklopedický slovník češtiny*, eds. Petr Karlík, Marek Nekula, Jana Pleskalová [online]. Brno: Masarykova univerzita. [cit. 27.3.2018]. Dostupné z: <https://www.czechency.org/slovník/ODBORN%C3%9D%20STYL>
- MAREŠ, Petr, 2017. Umělecký styl. *CzechEncy - Nový encyklopedický slovník češtiny*, eds. Petr Karlík, Marek Nekula, Jana Pleskalová [online]. Brno: Masarykova univerzita. [cit. 27.3.2018]. Dostupné z: <https://www.czechency.org/slovník/UM%C4%9AELECK%C3%9D%20STYL>
- MARGARIT, Ana María, 2003. Diferencias entre oralidad y escritura. *Universidad Nacional de Rosario: Programa y Unidades de Redacción I*. [online]. [cit. 11.3.2018]. Dostupné z: <http://fcpolit.unr.edu.ar/blogs/programa/2003/04/05/diferencias-entre-oralidad-y-escritura-ministerio-de-educacion-de-la-nacion/>
- MAYANS I PLANELLS, John, 2000. Género confuso: género chat. *Revista TEXTOS de la CiberSociedad* [online]. No 1, [cit. 4.3.2018]. Dostupné z: www.cibersociedad.net/textos/articulo.php?art=22&llengua=gl

- MINÁŘOVÁ, Eva, 2017. Žurnalistický styl. *CzechEncy - Nový encyklopedický slovník češtiny*, eds. Petr Karlík, Marek Nekula, Jana Pleskalová [online]. Brno: Masarykova univerzita. [cit. 27.3.2018]. Dostupné z: <https://www.czechency.org/slovník/%C5%BDURNALISTICK%C3%9D%20STYL>
L
- NORDQUIST, Richard, 2015. Register (language). *About Education* [online]. [cit. 27.1.2018]. Dostupné z: <http://grammar.about.com/od/rs/g/registerterm.htm>
- RANGEL PARDO, Francisco Manuel a ROSSO, Paolo, 2013. El uso del lenguaje en los diferentes canales de Internet. *Universitat Politècnica de València - Dpto. de Sistemas Informáticos y Computación* [online]. [cit. 4.5.2018]. Dostupné z: http://users.dsic.upv.es/~proso/resources/RangelRosso_Comunica13.pdf
- SEDANO, Gloria, 2006. Historia de las redes sociales. *Webspacio* [online]. [cit. 7.2.2016]. Dostupné z: <http://www.webspacio.com/historia-redes-sociales/>
- ŠVARCOVÁ, Alžběta (Ed.), 2014. Angličtina je světovým jazykem číslo 1. Víme proč! *Radiožurnál – Český rozhlas* [online]. [cit. 27.3.2018]. Dostupné z: <http://www.rozhlas.cz/radiozurnal/encyklopedie/zprava/1378467>
- VARELA ORTEGA, Soledad, 2005. *Morfología léxica: la formación de palabras*. Madrid: Gredos.
- VONIČKOVÁ, Zuzana, 2016. *Španělská slovní zásoba v oblasti sociálních sítí*. České Budějovice. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Fakulta filozofická.

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Shrnutí objektivních stylotvorných faktorů